

ПОЛИТИКИН

4
динара

БРОЈ
1230

ЗАБАВНИК

25.7.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ИСТРАЖИВАЧИ
ЗЛАТА

Ripley

Веровати или не!

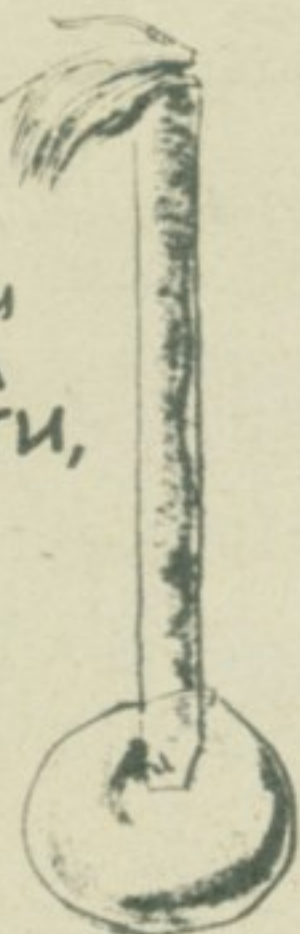

Осамдесет петогодишњи Алфред Рид

ЈЕ ЗА МАЊЕ
ОД 7 МЕСЕЦИ
ПРЕВАЛИО ПЕШИЦЕ
2800 КИЛОМЕТАРА
ОД НОРТ КЕПА
ДО ВЛАФА
НА НОВОМ ЗЕЛАНДУ
ПРЕШАВШИ НА ТОМ ПУТУ
ПРЕКО ПЛАНИНЕ
НГАРУАВАХИЈЕ
ВИСОКЕ 2300 МЕТРА.
У 90. ГОДИНИ РИД ЈЕ
ПЕШИЦЕ ПРЕШАО ПУТ
ОД ОКО 1000 КИЛОМЕТАРА
ИЗМЕЂУ СИДНЕЈА
И МЕЛБУРНА.

Заставе

НА ПАЦИФИЧКИМ
ОСТРВИМА
ЛОЈАЛНОСТИ,
ЗАПАДНО ОД
НОВЕ
КАЛЕДОНИЈЕ,
САСТОЈЕ
СЕ ОД
ДРВЕНЕ
ДРЖАЉИЦЕ
УКРАШЕНЕ
ДЛАКОМ
ИЗ
ЛИСИЧЈЕГ
РЕПА И
ПРИВРШЉЕНА
ЈЕ НА
ОКРУГЛЕ
КОМАДЕ
ЖАДА.

ЕНГЛЕЗ СОЛОМОН СИЗАР МЕЛЕН

(1812 - 1894)
НАПИСАО ЈЕ
ЈЕДНУ ПЕСМУ
НА 80 ЈЕЗИКА -
УКЛУЧУЈУЋИ ТУ
САНСКРИТ,
КИНЕСКИ,
ХЕБРЕЈСКИ,
СИРИЈСКИ,
АРАПСКИ,
ПЕРСИЈСКИ,
ТИБЕТАНСКИ И
ЈАПАНСКИ.

Ово

МУХАМЕДАНСКО СВЕТИЛИШТЕ

У БЛИЗИНИ ФИЗАБАДА
(ИНДИЈА)
УРЕЂЕНО ЈЕ У ДУПЉИ
ЈЕДНОГ ОГРОМНОГ ДРВЕТА.

Лажни Замак

У БАТУ
(ЕНГЛЕСКА)
ПОДИГАО ЈЕ
РАЗМЕТЉИВИ
БОГАТАШ
РАЛФ ЕЛИН
САМО ДА БИ
ИЗ СВОЈЕ КУЉЕ
ИМАО ЛЕПШИ
ПОГЛЕД.
ЗАМАК ЈЕ
ИМАО САМО
СПОДШЊЕ
ЗИДОВЕ.

БИЉКА ЈАМ

(DIOSCOREA)

СА
МАРИЈАНСКИХ
ОСТРВА
„ДРЕМА“ СВАКО
ПОПОДНЕ.
У ПОДНЕ СЕ
ЊЕНО ЛИШЋЕ
ОПУСТИ И „ПРОБУДИ“
СЕ ТЕК ПОСЛЕ
НЕКОЛИКО ЧАСОВА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у Стокхолму однедавно по-
стоје биоскоп-касете. У ствари
то су три мање биоскопске са-
ле са 5 до 7 или 13 седишта. Гле-
даоци који се претходно дого-

воре сами бирају филм. Рукова-
ње свим касетама је веома јед-
ноставно: оне раде на принципу
цу-бокса.

● Лондон је први од европских
градова, још крајем 17. века, до-
био улично осветљење. У дру-

гим европским градовима ноћно
осветљење улица заведено је
тек у другој половини 18. века
или још касније.

● период од 40 до 50 минута,
колико траје академски час,
представља максимум времена
у којем можемо да се концен-
тришемо на један предмет, па и
тада не увек с истим интересо-
вањем.

● понекад се за неку биљку
каже »semper virens«. То је ла-
тински израз који означава да
је једно дрво или биљка увек
зелена, управо да има зелено
лишће преко целе године.

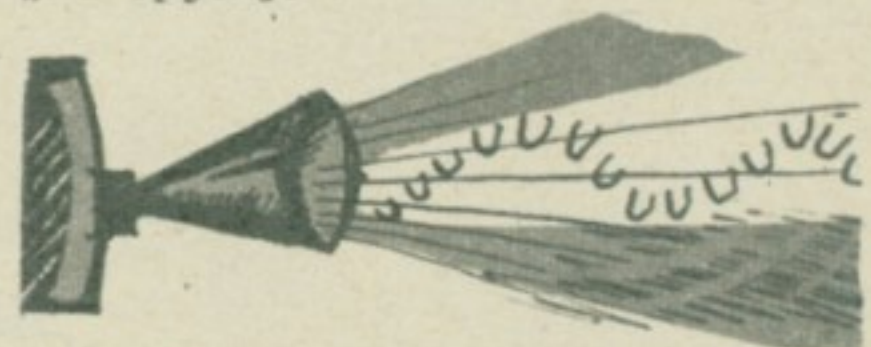

● прва балетска представа у
Београду изведена је тек 1922.
године, после оснивања сталне
опере и доласка Јелене Поља-
кове за шефа балета. Била је
то „Шехерезада“ Римског Кор-
сакова.

● радио на бродовима уведен
је тек после пропасти „Титани-
ка“, 14. априла 1912. године.

● реч аларм, сигнал за опас-
ност, постао је од француске
речи »aux armes«, што значи
„на оружје“.

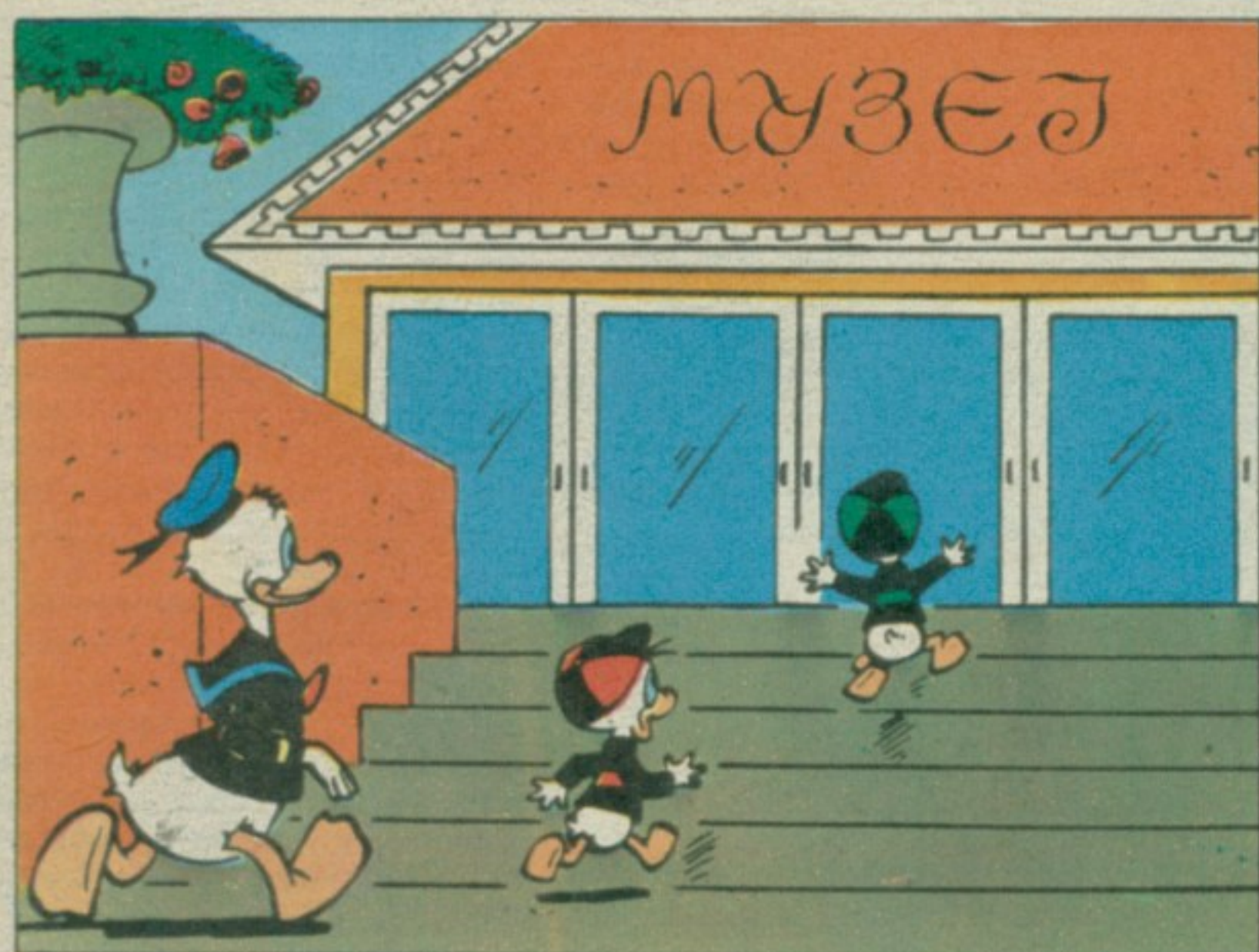

● риблије уље увео је у меди-
цину манчестерски лекар Кеј у
другој половини 18. века, али
је оно шире прихваћено тек по-
ловином 19. века.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

НЕОБИЧНА ЗАНИМАЊА

Позоришни комад који се те вечери први пут приказивао на сцени Атељеа 212 имао је само једну личност — главну и једину улогу играла је Ружица Сокић. Кад се наша сама пред публиком, искусна глумица није могла да савлада трему. Текст је уочи насту па скраћиван неколико пута. Хоће ли се сетити баш сваке речи из последње верзије?

— Усред представе, на једном ми је мозак стао — причала је касније Ружица. — То су оне страшне „беле мрље“ кад глумац не зна ни како се зове. У тишини публика је чекала моје речи, а ја нисам знала шта да кажем. Ухватила сам неке канте које су стајале на сцени и отишла иза кулиса што је изгледало логично мада сценарио то није предвиђао. Али, рече-ница која ми је побегла никако да се врати. Најзад сам одустала, прескочила је и наставила даље како сам знала и умела.

Сутрадан је један критичар написао о овој сцени:

— То је било маестрално! Тај израз лица, израз очајања и пустоши! — А ја сам у ствари била и сама изbezумљена, толико да чак нисам чула ни суфлера који се свим силама трудио да ме спасе!

Не завршавају се, међутим, све забуне на сцени овако срећно. Познат је случај једне чувене фран-

За време представе суфлер се сели с једног на други крај сцене; ако треба клечи, лежи на поду, крије се иза намештаја.

виси од памћења толико као глумац. Ни књижевник, ни политичар, ни новинар. Једна улога може да буде дугачка и преко двадесет куцаних страница, а глумац ретко има само једну. И, како онда да не побрка све те силне речи из комада Шоа, Нушића, Шекспира?

СЕТИ СЕ!

Глумци се сналазе на разне начине кад се деси да

КАКО СЕ ПОСТАЈЕ СУФЛЕР

Не постоји нека посебна школа за суфлере, као што рецимо нико не може да учи за сценаристу. То је занат као и сваки други. Онај ко жели да постане суфлер мора да уме лепо да чита, јасно, течно, без грешака. Треба да је дисциплинован и савестан и, што је најважније, да разуме глумце и воли позориште.

цуске глумице која је на 600. представи комада изне-нада потпуно изгубила памћење! Узалуд су сви покушавали да јој помогну, завеса је морала да се спусти. Публика се разочарано зашла кућама...

Нико у свом послу не за-

им памћење затаји на сцени.

На представи „Сумњивог лица“ глумац Љубиша Јовановић стао је у пола речи. Даље није могао, ни ма-кад. Тада је ускочио његов колега Никола Симић:

— Ви сте, капетане, хтели мени да кажете да из истих стопа морам... — и Симић је изговорио цео капетанов текст, па је пред

СУФЛЕР САМО ОВАКО НАПРАВИ РУКОМ И ГЛУМАЦ КОЈИ ЈЕ СТАО У ПОЛА РЕЧИ НАСТАВЉА СИГУРНИМ ГЛАСОМ: КАД БЛЕДИ МЕ-СЕЦ ИЗРОНИ ИЗ ТАМЕ...

става нормално наставље-на.

Неки глумци импровизу-ју, додају коју реч или пре-скоче док не стигну на „сигурно“, а познат је и случај кад је глумац за-клонио збуњеног колегу, и окренут леђима публици, изговорио уместо њега чи-тав текст! Француски глу-мац Дакмин у једном кома-ду никако није могао да се сети песме Алфреда де Ми-сеа „Сети се“, па се искре-но обратио публици:

— Опростите, али како оно почињу речи песме „Сети се“? Можда неко од вас зна? — Кад је из гле-далишта чуо прву реч, уч-тиво је захвалио и даље наставио сам!

Ипак, овакви се догађа-ји данас ретко дешавају и што је то тако најзаслуж-нији је један човек кога публика и не види и не чује — суфлер.

Многи мисле да је суфле-ров задатак да шапуће глумцу који не зна текст, као што се у школи ша-пуће ђаку који није спре-мио лекцију.

Тако је било некад и су-флери су тада били, може се слободно рећи, најваж-није личности у позориш-ту, пажени и мажени. Би-ло је то у доба путујућих дружина кад глумци, не-прекидно се сељакајући из места у место, нису имали времена да детаљно уче своје улоге, а сваки час су играли у неком новом ко-маду. Тада је по правилу глумац излазио на сцену а да пола текста није знао, па је шаптач морао да му говори све, од речи до ре-чи. Његов глас чуо се и до средине партера, поготову ако је глумац слабије чуо. Могло се такође тачно при-метити који глумац боље зна, а који слабије своју улогу: ови други најчешће су се вртили око предњег дела позорнице где се у поду, у суфлерској кући-ци, налазио шаптач-спаси-лац.

ПЕТ РЕЧИ НА САТ

Публика је, међутим, во-лела своје љубимце, гледа-ла им кроз прсте и спраш-тала. Данас, кад је много више глумаца, а премијера мање, нико се не усуђује да изађе пред публику неспре-ман. А, опет, суфлер никад глумцу није био потребни-ји! Зашто кад, рецимо, Љу-би Тадићу у читавој пред-стави „Сократа“ суфлер шапне само пет речи?

— Увек знам своје тек-стове — каже Љуба Тадић — али осећам се много си-гурнији кад у углу позор-нице видим очи наше Ане. Она зауставља мој страх. Не мора да ми говори, до-вољно је да знам да је ту ако ми затреба...

— Ја тврдим — каже Драгомир Чумић Чума — да и главни глумац може да зна лоше улогу, или да буде болестан, или да на-прави неку глупост, а пред-става ће се одржати. Али, чим нека неко глумцима уочи представе саопшти да им се, на пример, суфлер на-пио. Била би то чиста пропаст! И зато, то што сви суфлери мисле да су важ-ни, и право је — стварно су важни!

— Сваки глумац има сво-ју бољку — објаснио је Миша Јанкећ „свој слу-чај“. — Тако ја не памтим имена, нарочито комплико-

ГЛУМЦИМА АЈУ СТРАХ

Публика која удобно
седи у фотељама пар-
тера не може ни да за-
мисли како је глумцу
кад му на сцени из-
ненада — стане памет!

вана као што су руска. Могу да научим каква год хоћете текст, памтим бројеве, али сам у „Обичној причи“ све време партнера Танасија Узуновића звао својим сопственим именом! Или други пример. „Злочин и крзну“ играо сам најмање сто пута и имао бар толико проба, а постоји једна реченица у овом комаду коју ја никад не знам. Тада обавезно погледам у на-

га. Научила сам их, заједно са глумцима, на свим оним пробама које претходе свакој премијери.

На првим пробама, док глумци читају текст и упознају се с језиком писца, осећањима, односима међу личностима, суфлер седи крај редитеља и бележи поред текста све његове примедбе, евентуалне промене... Кад се глумци одвоје од стола и текста, суфлер им гласно чита, говори текст, који они понављају за њим. Понекад већ у тим тренуцима суфлер зна на ком ће месту глумац застати на сцени очекујући од њега да му додаци ону спасоносну реч.

Све до премијере суфлер ће, поред редитеља, бити једини члан ансамбла који мора да присуствује свим пробама: било да се поставља само једна сцена, чин или комад. Најзад је све спремно за премијеру. Сви у журбано раде — сценографи, електричари, глумци. Суфлер седа на своје место које се налази са стране, иза кулиса, пали светлост за пултс и узима књигу. (Куполе у патосу одавно су нестале!) Међутим, ретко ће који за време представе остати ту: заједно са глумцима суфлер мења место, сели се с једне на другу страну, крије иза намештаја, заузима по некад немогуће позе: чучи испод степеница наред позорнице, лежи на поду, рукама даје глумцу знак...

НИКАД ДОСАДНО

Укратко, добар суфлер чини све да га глумац увек чује, а публика никад. У великим представама са много статиста то није нимало лако. Помажући глумцу Љубиши Јовановићу, који је тада већ слабије чуо, Ана би у „Балтазару“, на месту кад он треба да позове небеса у помоћ клекла склопљених руку, и глумац је непогрешиво почињао да изговара речи. Колико су пута статисти, заборавивши да су пред публиком, скретали леђа сали и посматрали овај чудан пар који се тако добро разумео без иједне речи!

Ана која је на толико представа шапутала другима и сама се једном нашла

у ситуацији да изађе на позорницу, и то без заштите суфлера. Недавно, дава-

ла се драма Тенеси Вилјамса „Трамвај назван жеља“, а једна глумица због

непоразума није стигла на представу и редитељ је, немајући избора, викнуо:

— Ана, на сцену!

Није имала времена ни да се пресвуче. Уместо да изађе у кућној хаљини и папучама излетела је онако како се затекла, у панталонама и јакни... У почетку су сви страхвали како ће се снаћи а кад су видели како она сигурним корацима силази низ степенице, једе трожђе и започиње дугачак дијалог са главном глумицом Радмилом Андрић, која игра Бланшу, сви су одахнули. Чак су две глумице нашле снаге и да се нашале:

— Могу да замислим какве су им жене — изговорила је Радмила Андрић, а Мирјана Вукојичић јој одговорила:

— Јеси ли видела ону у панталонама, помању а поширу...

Ана се после ове сцене вратила на суфлерско место и наставила да прати представу. Те вечери још два пута морла је да изађе и глуми, једном да прости ре веш, а други пут да гађа конзервама главног јунака... Кад се завеса спустила, сви су је изљубили. Представа је спасена!

— Има тамо где ја стојим за време представе и прашине и опасне прсмаје — каже Ана Веснић (или како је глумци у шали зову Весна Анић). — Али овде никад нема досаде!

НЕШТО КРАЋЕ

Познати француски глумац Лисјен Бару први пут се појавио на сцени у улози собара. У току целог комада његов једини задатак састојао се у томе да уђе на позорницу и каже маркизу да се у предсобљу налазе седморица људи. Увече, на генералној проби,

Лисјен је лепо изговорио њихова доста комплигована имена, али сутрадан на премијери тако се збунио да је наједном заборавио како се ко зове. Изапшао је на сцену, поклонио се и почео да замупкује да би на крају брзо изговорио:

— Господине маркиже, она седморица од си-ноћ налази се у предсобљу и желе да вас приме!

ИЗБЕЗУМ-
ЉЕНА САМ
КАД МИ СЕ
ДЕСИ ДА
ЗАБОРАВИМ
ТЕКСТ!

шет одличног суфлера Ану, она ми ништа не каже, само климне главом и ја — лепо наставим. Али, док је не погледам — у мојој глави је мрак. Ево, ни сад нисам сигуран како гласи. Питајте Ану!

НЕВИДЉИВИ И НЕЧУЈНИ

— Мртвима у покло, а живи нека живе! — изрецитовала је без оклевања Ана Веснић, суфлер Југословенског драмског позоришта. — Сва дела која сам до данас суфлирала, знам напамет, преко 50 књи

Л. СРЕДАНОВИК

Б. Ђурица

ВЛАДАРИ ПОМРАЧЕНОГ УМА

У РУКАМА ШАРЛАТАНА

Џорџ III дошао је на власт као трећи владар немачке династије Хановер на престолу Велике Британије, после два Џорџа који су по свему били више Немци но Енглези. Чак и по језику.

За разлику од њих Џорџ III био је човек једноставног укуса, први прави Енглец — како су говорили његови поданици.

ФАРМЕР ЏОРѢ

Живео је радије на свом имању, у природи, него у Лондону. Оженио се веома младом принцезом Шарлотом Софијом од Меклембург-Штрелица која му је вредно рађала децу, сваке године по једно! После два наест година брака и једанаесторо деце Џорџ III, или како га је народ популарно звао „фармер Џорџ“, морао је да се пресели у комфорнији дворца Виндзор где ће краљица Шарлота родити још четворо деце! (Европски дворови, вечито у бризи хоће ли имати наследника за свој престо, завидели су му на овако бројном потомству.)

Све је изгледало да не може бити боље за овог срећног оца, кад су се изненада појавили први знаци тешке болести која ни до данас није баш расветљена.

О њој су многи познати медицински стручњаци написали читаве гомиле књига и студија дајући разне разне дијагнозе. Данас изгледа да су сви заједно били у праву! Болест Џорџа III дошла је као последица многих узрока: унутрашњих трзавица у Британији, питања наслеђа, осећања сопствене немоћи пред политиком владе која је изгубила америчке колоније и најзад, што је пресудно, ту је било и тешко обољење порфирија, готово непознато у то време. Ова ретка болест веома је подмукла и постепено разара човекову личност...

РАЗГОВОР СА ХРАСТОМ

Било је пролеће 1788. године, у парку виндзорског дворца све је било у цвету. Џорџ III вазо се у латку кочији и разговарао са краљицом. Изненада, нешто је привукло његову пажњу. Зауставивши нагло кочију краљ је искочио и упутио се ка једном храсту, узвикујући са осмехом:

— Ах, боате, откуд ви! — Згранута краљица и неколико дворана који су пра-

тили краљевски пар посматрали су, не верујући својим очима, како се Џорџ III упустио у жив разговор са храстом који је, очигледно, сматрао за пруског краља! Наравно, сам је питао, сам одговарао.

Пошто је продискутовао целу политичку ситуацију у Европи, краљ се учтиво спростио од храста, вратио у кола и наставио мирно шетњу као да се ништа није десило.

Нико не може са сигурношћу тврдити да енглески краљ није и пре тога показивао знаке нервне нестабилности, али овог пута ту су били и — сведоци, немили сведоци. Они су из истих стопа пожурели да цео догађај раструбе...

Није било сумње. Краљ је био болестан а из месеца у месец, ситуација се погоршавала. Џорџ III почео је да добија нападе причања: једном је говорио без престанка пуних седамнаест часова! Више није био у стању да се задржи на једном месту, осећао је несавладиву потребу да се креће. И сам је са ужасом схватио да његово стање води у сигурно лудило, мада је неко време покушавао да убеди и себе и своју околину да је у питању нервоза и ништа више, да ће се добро одморити, па ће све бити у реду. Но, за њега одмор више неће значити ништа... Да је био свестан страшне судбине која га чека сведочи једна белешка на страници књиге коју је читао: „Госпode, дај ми да умрем пре но што изгубим разум!“ Убрзо после овога вапаја човека суоченог са лудилом, покушао је Џорџ III да се баци кроз прозор. Није му успело. Краљ је увек исувише добро чуван, чак и од самог себе.

»НЕЖНИ« БОЛНИЧАРИ

Али, то је тек почетак његове трагедије која није била нимало мања зато што је био краљ. Чак на-
против.

Суочени с болешћу чије узроке нису могли да открију лекари су тврдили да је код краља посредни такозвани „шетајући гихт“ који је, наводно, доспео из ногу у главу! Несрећнику су бесомучно пуштали крв, секући га ножићима и лећећи по њему пијавице. По времену краљу је бивало боље а то је, данас се зна, једна од карактеристика порфирије. Неколико пута стизао је краљев најстарији син принц од Велса у свечаној одећи да на позив упаниченог двора преузме регентску дужност, а код краља је, као по правилу, наступало побољша-

ДВОРСКИ ЛЕКАР НАРЕДИО ЈЕ ДА СЕ ОБОЛЕЛОМ ЕНГЛЕСКОМ КРАЉУ ОБРИЈЕ ГЛАВА И НА ЊУ СТА ВЕ ПИЈАВИЦЕ КОЈЕ ЋЕ СИГУРНО ИЗВУ- ЋИ ШТЕТНЕ МАТЕ- РИЈЕ ИЗ МОЗГА!

И, мада су хановерски владари по традицији били непопуларни, Џорџ III наишао је на саосећање код Енглеца, можда највише због тога што су га чак и деца коју је обожавао — одгурнула без трунке жалјења. Многи су несрећног оца поредили са Шекспировим јунаком краљем Лиром.

После једне страшне кризе коју је преживео 1789. за краља је наступио период релативног мира. Старање о његовом здрављу поверено је једном протестантском пастору, иначе медицинском шарлатану, који је сасвим случајно до-

љеном успоменама и снови-
ма.

Проводио је бескрајне сате у разговору с анђелима, са својом децом, која су помрла, са Хенријем VIII, са својим прецима. И тако, док је у Европи беснео рат, док су се рушила стара и настајала нова царства, а под топовима Веллингтона залазила Наполеонова звезда, у Виндзору је усамљени старац, несвестан свега, и даље разговарао са невидљивим саговорницима. Више није био ни тужан ни усамљен — његов свет био је пун пријатеља.

Често је тражио да га о-

ње. Отац, који је неизмерно волео сву своју децу, био је срећан што види сина, али се са друге стране то није могло рећи. Нестрпиви принц који је једва чекао да седне на престо враћао би се разочаран у своју „чекаоницу“, у Брајтон, до следеће кризе.

„Шетајући гихт“ је поново сишао у ноге — гласило је „стручно“ мишљење лекара. А кад би се болест повратила, они би се у свом величанственом незнању бацили поново на краља измишљајући стално нове лекове. Несрећни Џорџ III свакодневно је подвргавао најстрашнијим мучењима: испуштали су му крв, давали клизме и средства која нагоне на повраћање, па је већи део дана проводио у несвестици. Један лекар му је обријао главу и на њу ставио пијавице „да извлаче штетне материје из мозга“. Болничари, којима је поверен надзор над краљем, нису се устезали да батинама „умире“ болесника.

Вести о краљевој болести нису остале тајна за народ.

шао до закључка да се душевни болесници морају лечити благошћу и разумевањем, а да су пијавице од споредног значаја. Под надзором доктора Вилиса краљеве здравље почело је да се поправља. Ускоро је чак свечаном службом у катедрали Св. Павла у Лондону објављено народу да је краљ излечен!

ЦРНИНА ЗА САМИМ СОБОМ

Радост је, међутим, била прерана. Болест се повукла само привремено. Са мањим или већим паузама, напади лудила враћаће се Џорџу III све до 1811. године кад се над њим спустио потпуни мрак слепила и глувоће. Можда то звучи чудно, али то ће бити најмирнији део живота несрећног човека. Док су се његови синови женили и разводили уз највеће скандале, Џорџ III проводио је последњих девет година у свом свету, освет-

буку у најдубљу црнину говорећи да је у жалости за „покојним Џорџом III, који је био тако добар човек“.

Двадесет деветог јануара 1820. угаasio се живот Џорџа III. Несрећни краљ имао је тада 82 године а на престолу се налазио већ пуних шест деценија!

Историја није била ништа милостивија према Џорџу III од живота. Њему се приписује кривица што је Велика Британија изгубила колоније у Северној Америци, њега оптужују и за грешке владе а он није знао ни да она постоји, од његове трагедије у успомени су остали само неукусни вицeви... Само две ствари признају се најтрагичнијем краљу Енглеске: да је био поштен човек и да је, као мецена, створио једну од најлепших збирки уметничких дела коју је свет видео.

ИЗ НАШЕ
ИСТОРИЈЕ

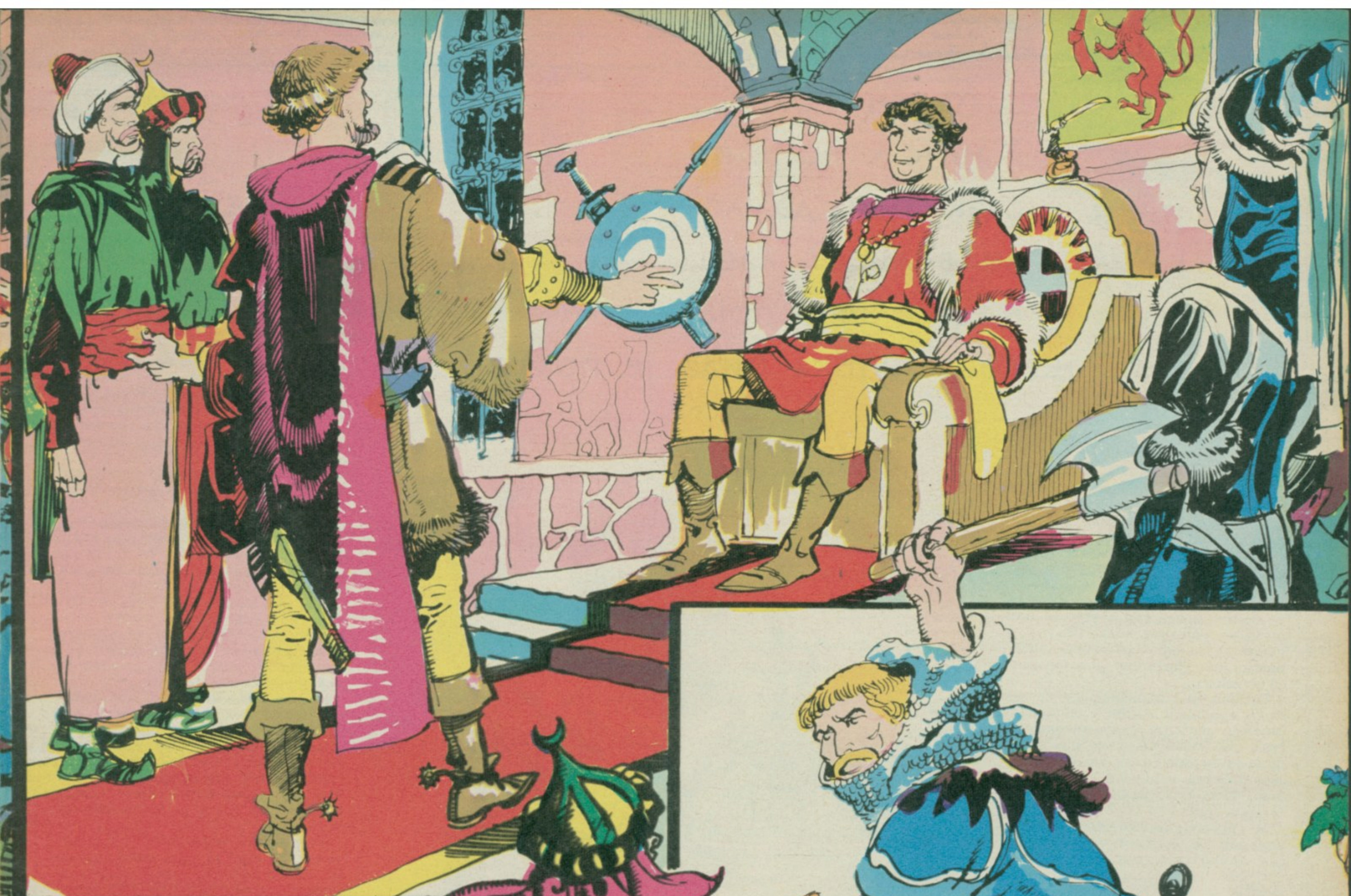
БИТКА КОД ДОБОЈА

После смрти краља Твртка I (1353. до 1391) почело је слабљење босанске државе и њеног јединства, јер су раздори међу крупним феудалцима бивали све већи. Краљ Дабиша, Твртков наследник, признао је Баковачким уговором 1393. године мађарског краља Сигисмунда за свога наследника. Тиме је Босна изгубила свој велики утицај у Далмацији. Политику у Босни водили су крупни феудалци, нарочито за владавине Јелене Грубе (1395 до 1398). Хрвоје Вукчић-Хрватинић, Сандаћ Хранић и Павле Раденовић, носиоци политике, нису признавали централну власт босанског владара. Свргли су Јелену и довели Остоју Стевана на престо, који се у својој спољној политици ослањао на Турску. Престао је и да извршава обавезе из Баковачког уговора. Касније је закључено примирје између босанског и мађарског краља, што се није допало осамостаљеној властели. Бојећи се мађарског утицаја, свргли су Остоју Стевана и на његово место довели Твртка II. У међувремену, Сигисмунд је учврстио своју власт у Мађарској и кренуо с војском да потчини Босну. Сигис-

мунд је освојио неке босанске градове, а 1408. године продро је с јаким снагама у Босну, заробио и погубио у Добору знатан број властеле. Међутим, великаши су поново на престо довели Остоју Стевана.

Тако је босанска властела, заузета унутрашњим размирицама, превидела опасност која је претила с друге стране. Турци су с пљачкашких похода прешли на мешање у унутрашње сукобе. По одобрењу Хрвоја Вукчића, Турци су у лето 1414. године упали у земљу и продрли чак до Загреба. Са њима је дошао и Твртко II те је Босна имала два краља. Турци су настојали да директним мешањем у међусобне сукобе босанске властеле ојачају свој утицај на рачун Мађарске. Сигисмунд је тада упутио војску против Турака, надајући се да ће повратити свој утицај и онемогућити турске пљачкашке упаде у Хрватску и Далмацију. Један део те војске, под заповедништвом Ивана Коњара, потукли су Турци крајем јула 1415. године код Добоја. Турци су били дошли у помоћ босанском војводи Хрвоју Вукчићу. И од тада је турски утицај у Босни постао премоћнији.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Ловац Франс
Хармс хтео је по
сваку цену да уло-
ви великог лава.
Кад се звер поја-
вила, његова пушка била је празна!

САФАРИ У МАЗАБУКИ

Чим је црнопути младић, во-
дич нашег сафарија, зачуо
пуцње, схватио је да нам је
помоћ неопходна. Одмах је окре-
нуо цип и вратио се на место
где нас је оставио двадесетак ми-
нута раније. Мој пријатељ Дик
Куп, професионални ловац и ја
попели смо се на кров ципа. С
те висине могли смо лакше да мот-
римо на рањеног лава. Шофер је
повезао „лендровер“ кроз шип-
ражје, али убрзо смо морали да се
зауставимо.

Испред нас налазили су се ве-
лики мравињади који у овом делу
Замбије могу да буду високи го-
тово као куће. Одлучио сам да се
попнем на врх једне од ових зем-
љаних кула надајући се да ће то
бити боља осматрачница него што
је кров ципа.

И управо кад сам подигао ногу,
спреман да остварим своју зами-
слио, зачуо сам лава како долази.
До мене је допирало шушкање
лишћа и тихо пуцкетање гран-
чица. Знао сам да се то лав прик-
рада. Напрегао сам сва чула и
ишчекивао. Није дуго потрајало и
звер је искочила из жбуња на
неколико корака од мене. Нисам
имао времена да нишаним. Махи-
нално сам повукао ороз...

ОНИ ЋЕ СЕ ВРАТИТИ

Те године стигао сам из Спринг-
са, у Јужноафричкој Републици,
са још неколико пријатеља у Ма-
забуку, Национални парк у јуж-
ном делу Замбије. Данима смо лу-
тали пространим ловиштима и
стекли неколико лепих трофеја за
своје збирке. Ипак, нисам био за-
довољан. Пошао сам на овај са-
фари с једном жељом — да уло-
вим лава. За десетак дана про-
ведених у резервату нисам га чак
ни видео.

А онда су у близини мртве зеб-
ре, коју смо поставили као мамац,
три дана узастопце откривао на
меканој земљи отиске шапа неког
великог лава. Мада сам стима че-
као у заседи, лав се није појав-
љивао. Био је исувише лукав и
опрезан.

Сафари се ближио крају. Пос-
ледњег дана наговорио сам Дика
Купа да још једном обиђемо зам-
ку коју смо поставили неколико
километара од кампа. Кренули
смо из логора по мраку, рано
ујутро.

Док смо се приближавали месту
где су лежале лешине зебри, пот-
пуно се разданило. И тада, први
пут те године, заиста сам се об-

радовао. Са раздаљине од пола
километра угледао сам три лава
како се тромо удаљују од наших
мамаца.

На педесетак метара од њих ис-
кочили смо из ципа и пузећи при-
вукли се лешинама, да би нам
послужиле као заклон и сакриле
нас од њихових погледа. Ветар
нам је био једини савезник. Ду-
вао је према нама, тако да смо се
надали како нас звери неће осе-
тити.

Сели смо на земљу и чекали.
Знао сам да ће се лавови вратити
чим се цип удаљи.

ЗА ТРАГОВИМА КРВИ

Животиње су се изненада узне-
мириле. Појуриле су према жбу-
њу. Нисам хтео да пропустим тако
добру прилику. Нанишанио сам и
опалио на изузетно лепог мужјака
са сјајном, црном гривом и снаж-
ним телом. Пао је у трку, док је
лавица наставила да бежи. Повре-
мено је застајкивала да би сачека-
ла младунца који је и сам схватио
да је у опасности.

Приковао сам поглед на рањеног
лава. Неко време није се поме-
рао, а онда с напором устао и упу-
тио се према жбуњу. Поново сам
пуцао. Он је пао испустивши стра-

шан крик, али се опет подигао и
наставио пут. Ноге су му подрхта-
вале а тело се заносило.

Дик је пуцао и ранио лавицу.
Као да се ништа није десило, она
је наставила да трчи. Нагон за
живљењем био је јачи од бола.
Изненада је легла на земљу. За-
чудило ме је то, али као што сам
и очекивао она се нагло окренула
и појурила према нама. Хтела је
да се освети.

Пустио сам је да приђе на де-
сетак корака а онда сам је по-
годио. Остала је непомишно да ле-
жи, док је њено младунче ски-
чало у шибљу, уплашено што му
се мајка не враћа.

И тада се рањени лав на кога
нисмо обраћали пажњу придигао
и вукући се по земљи нестао у
високој трави. Пошли смо за њим
праћећи трагове крви који су се
губили у бујном растињу. Морали
смо да га пронађемо јер је тако
рањен био много опаснији.

Онда смо зачули звук мотора
нашег ципа. Водич се вратио да
нам помогне...

ГОЛИМ РУКАМА

Иако нисам циљао, метак је ла-
ву прошао кроз уста. И Дик га
је ускоро у исто време погодио у

главу. Али уместо да падне смртно
погођен, лав је само урликнуо,
затресао главом као да жели да
се отараси досадних инсеката и
закрвављеним очима погледао у
мене. Сваки мишић на његовом
телу је подрхтавао. Спремао се за
скок.

Био је потребан само један ме-
так да зауставим лукаву животи-
њу, али нисам га имао! Морао
сам да браним живот голим ру-
кама. Нагонски сам поставио пуш-
ку испред себе. Била је то слаба
одбрана. Лав је шапом закачио
пушку и далеко је одбацио.

Пао сам на леђа, а звер је ско-
чила на мене. Зачудо, нисам осе-
ћао никакав страх, све се сувише
брзо дешавало. Нисам имао вре-
мена да мислим о томе колико је
мој положај безизлазан.

Гледао сам како се његова отво-
рена уста приближавају мом ли-
цу. За који секунд смрскаће ми
главу — било је последње што
сам помислио. Све што сам после
тога урадио, радио сам нагонски.
Као животиња борио сам се с жи-
вотињом. И лав и ја хтели смо да
живимо.

Угурао сам леву руку у његове
чељусти, као да сам тако могао
да одложим свој крај. Лав је
затворио уста. Зачуо се звук сли-
чан оном када крчкају ораси. Ни-
сам се онесвестио од бола, јер
једноставно нисам га осећао. Да-
нас, када се сетим тога, чини ми
се као да се све дешавало неком
другом и да сам само био посма-
трач ужасног догађаја.

Подметнуо сам ногу под његово
огромно тело. Напрегао сам се свом
снагом и одгурнуо га од себе. Ни-
сам га изненадио. Он је зарио зубе
у моје лево колено, разголитио га
до кости, а затим поново кренуо
према лицу.

Не знам колико је дуго трајала
борба. У једном тренутку краич-
ком ока приметио сам како Дик
обилази око нас. Личио је на су-
дију у рингу који тражи грешку
код два оторчена борца. Најзад је
пронашао. Испалио је метак лаву
у груди тек када је био сигуран
да мене неће погодити. Остао сам
да лежим испод његовог огром-
ног, непомишног тела. Борио сам
се за дах не верујући да сам ос-
тао жив.

Иако су ране биле веома дубо-
ке нисам осећао бол, нити сам
много крварио. Тек када је прошао
први шок, почео сам да осећам
мучнину у стомаку. Вртело ми се
у глави... Осветио сам се у бол-
ници у Лусаки, где су ме хитно
пребацили авионом.

Ипак, после свега имам једну
утеху. Те године проглашен сам
за првог ловца на лавове у Јужној
Африци. Ласкаву титулу донео
ми је трофеј највећег лава који
је убијен те године, мог несусушеног
убице.

В. Ј.

Врапчи лейотани

CALYPTOMENA VIRIDIS припада малој групи јарко обојених птица певачица ширококљунаца а распрострањен је у Индомалајској области (Малаја, Суматра и Борнео). Ове птице најчешће имају зелено перје и кратак реп а саврстане су у посебну потпородицу јер их од осталих ширококљунаца разликује кратак кљуна који је при основи прекривен густом крвом од перја. Живе у шумлама на дрвећу, хране се инсектима и обично живе саме. Врло су веште у прављењу гнезда, излегу обично 3 до 5 белих или мркожутих јаја. Занимљиво је да и мужјак и женка учествују у прављењу гнезда и касније заједно хране младунце.

Преко шест хиљада познатих врста птица у свету спада у ред Passeriformes или како их још називају: врапчије птице, птице певачице, викачице, гранашице. Међутим, како се оне доста разликују међу собом по грађи тела, боји перја, облику кљуна, ногу, крила, тешко је за њих дати опште обележје. Иако гранашије птице насељавају све континенте света, поменућемо само пет које живе у тропским подручјима Индомалајске области Азије, Африке, Америке и Аустралије.

NECTARINIA SPIRATA припада групи сунчевих птица, а спада у мање птице певачице. Живи на дрвећу и распрострањена је од Африке (где их има највише) до Филипина, Нове Гвинеје и Аустралије. Перје јој је љубичасто, слично аметисту, затим пламенозлатно и црвено. Достиже дужину око 7 сантиметара, кљуна је глатк и повијен а језик може јако да избоји тако да лако сакупља нектар из различитог цвећа. Мужјаци имају перје сеселијих боја него женке. О потомству брине голдучиво мајка.

PITTA ERYTHROGASTER или црвеногруда пита је велика као довод, дуга око 15 сантиметара, изванредне лепоте, прави драгуљ. Насељава подручја Африке, Индије, Цејлона, јужне Кине, Индомалајске области, Филипина, Нове Гвинеје и северне Аустралије. Ретко се среће јер живи у срцу тањних шума. Има кестењасто теме, тамнозелене груди и скерлетно црвен трбух и врло кратки реп тако да се чини као и да га нема. Ноге су јој дуге и снажне, кљуна кратак. Мужјак и женка се разликују по боји перја.

SITTA FRONTALIS или црночела пузавица живи у шумама југоисточне Азије, од Индије до Филипина. Ова мала и омиљена птица често се налази у близини људи. Сматра се да их нема само у Јужној Америци. Позната и по томе што хода по дрвећу у свим правцима, преко дебла и великих грана. Има кратке ноге и дуге, снажне прсте и канџе. Реп јој је мек и кратак, има дванаест репних пера која нису крута као што је то случај са осталим птицама које пузе уз дрво.

CALAMOSPIZA FASTUOSA је једна од 222 врсте танзгри, најразнобојније живо обојене птице тропских и субтропских предела Америке. Живи на дрвећу и грмовима, хране се плодовима и нешто мање инсектима. И женка и мужјак имају перје упадљиве боје, што није случај код других врста врапчијих птица. Птићи се легу сасвим слепи, с оскудним паперјем. Унутрашњост уста им је светлоцрвена да их родитељи лакше примете кад их хране.

ВЕЛИКА БЕКСТВА

НЕМ ГЕН

Те вечери, 17. априла 1942. године, генерал Гренте, заповедник немачке тврђаве Кенигштајн, доживео је највеће и најнепријатније изненађење у свом животу. Један његов официр, искључених очију и потпуно сметен, обавестио га је да је један ратни заробљеник нестao.

И то који! Најважнији и најбоље чувани — генерал Жиро.

Тако се углед Анри Жироа, као вештог мајстора за бекство, поново потврдио...

Обавезна прозивка

За време I светског рата Анри Жиро је био рањен у бици код Шарлроа, у Белгији, где су га Немци заробили, али је одважни Жиро већ после неколико дана побегао. Немци су то запамтили и нису му опростили.

Жиро се поново сусрео с њима, али у II светском рату, у Арденима. Француска војска нашла се пред снажним немачким налетом. Жиро је већ био генерал и командовао је IX француском армијом. Имао је тада 61 годину, али то га није спречило да дође на фронт и лично се увери може ли се зауставити немачко надирање. Међутим, Немци су га заробили код Катлеа, априла 1940. године. И зарекли се да овај пут Жиро неће побећи.

Из затвора у затвор, проглашен титулом специјалисте за бекство, Жиро је стигао у тврђаву Кенигштајн.

— Из Кенигштајна се не може побећи — дочекао га је ироничним смешком командант тврђаве.

Жиро није ништа одговорио. Мада неустрашив и одлучан, срце му се стегло док је прелазило праг овог туробног места. Чинило му се да је овде крај свакој помисли на бекство.

Градић Кенигштајн је лежао на обали Елбе, а ово суморно здање уздизало се на брзог изнад њега. Био је то, у ствари, замак из 16. века, окружен са три стране пространим парком и спасан бодљикавом жицом. Четврта страна замка уздизала се над одсеком који се спуштао до саме реке. Из замка су водила два излаза — подземни пролаз кроз косу стрмину и велики теретни лифт.

У току дана затвореници су могли да прошају пар

ком, али под строгим надзором стражара. Свакога дана, ујутру и увече прозивани су. И дању и ноћу страже су, у одређеним временским размацима, кружиле око замка.

Бекство је заиста било немогуће. Па ипак је један човек извео такав подвиг.

Командант Гренте био је ван себе од беса. Мислио је на то шта ће бити са њим кад његови претпостављени буду чули ову нимало пријатну вест.

Почео је да испитује своје људе. Сазнао је да се генерал одазвао на јутарњу прозивку. Дошао је огрнут ћебетом тврдећи да има грозницу. Затим се затворио у хелију и свом ордоначу наредио да никог не пушта јер жели да се одмори. На вечерњој прозивци није се појавио. Дежурни официр сместа је отишао у хелију генерала Жироа. Хелија је била празна, кревет неразмештен, а на столу писмо. Било је упућено команданту тврђаве. Жиро је обавештавао команданта да га је „обузела туга“ и да не може више да издржи у заробљеништву. Зато је одлучио да се врати у слободу.

Генерал Гренте је позеленео. Тај Жиро се усудио да му се подсмева, њему.. А као врхунац свега, све је то значило да је Жиро побегао усред бела дана. Немогуће — беснео је командант.

Потерница

Па ипак је било тако.

Али, још није губио сваку наду. Наредио је да се изда потерница. На њој је била велика фотографија генерала Жироа и његов опис: крупан човек, висок 1,82 метра, с густим проседим брковима. У потерници је још стајало да бегунац говори француски и немачки. На крају, писало је да се даје награда од 100.000 марака ономе ко помогне да се бегунац ухвати и претња смрћу свима онима који бегунцу пруже било какву помоћ.

И док је несрећни командант издавао наредбе, дотеривао текст на потерници, непрестано се питао како је његов затвореник успео да побегне, и то из једног од најбоље чуваних немачких затвора за ратне заробљенике.

Није могао ни да претпостави да је Жиро побегао на најједноставнији начин на свету.

Додуше, тај начин је захтевао две године стрпљивог рада, усавршавања и, наравно, вештине и лукавства.

Када је генерал Жиро одлучио да ипак побегне из Кенигштајна, обавестио је о томе своје другове, такође затворенике. Међутим, већина њих је била у годинама (као и генерал Жиро) и одбили су. Они не би могли да издрже све напоре које захтева једно такво бекство. Али су пристали да му помогну. Ако никако другчије, оно бар хутањем.

Баш у време кад је Жиро размишљао о бекству, један од његових другова, тешко болестан, враћен је у Француску. По њему је Жиро послао својој жени тајну шифру којом ће се дописивати.

Уже од 40 метара

Убрзо су из Лиона почела да стижу писма. Жиро није оклевао да одговори. За почетак, тражио је од жене да му у конзервама пошаље прибор који му је био неопходан. У међувремену, Жиро је затражио од управе затвора, у име својих другова, да се оснује курс немачког језика. Једном поручнику у резерви, иначе професору у цивилу, било је дозвољено да предаје језик победника. (Касније је тај поручник изјавио да није имао пријезничег ученика од генерала Жироа.) Жиро је желео да научи немачки тако добро као да му је матерњи језик, без икаквог француског нагласка. Затим, почео је да скупља и новац. Његов ордонанс продавао је чоколаду коју су добијали у пакетима. Накупило се толико новца да је могао кришом да купи неке ствари које ће му бити потребне приликом бекства: једне старе панталоне, тиролски шеширић и непромочиви кишни огртач.

Неки млади француски наредник, који је радио у затворској пошти, понудио му је и своје услуге. Обещао је да ће од канапчића којима се увезују пакети направити уже. Наредник је своје обећање и испунио. Исплео је чврсто уже, дужине 40 метара, таман колико је било потребно да се генерал из замка спусти до подножја.

Када је генерал обавио све те припреме, написао је жени да спрема једног поузданог и смелог водича, и то у срцу Немачке.

И, најзад, 15. априла 1942. године генерал је примио шифровано писмо. Сав се зајапурио од узбуђења. Коначно ће бити на слободи! У том тренутку нимало није сумњао у успех тако смелог подухвата.

У писму је стајало да ће га 17. априла, на станици у Бад Шандау, чекати водич

Рсже. Водич ће имати одело за њега и исправе које су неопходне за путовање по Немачкој — наравно, лажне. Затим, морао је на време да стигне на станицу. Неопходно је да буде тачан. Водич ће га чекати најдуже 1 сат.

Генерал је почео да се припрема. Из скровишта је извадио панталоне, тиролски шеширић, мантил, прибор за бријање. Направио је од тога мали завежљај. Остало је само да сачека да осване 17. април.

И ујутру, 17. априла, генерал је огрнут ћебетом дошао на јутарњу прозивку. Вратио се у своју хелију и наредио да га нико не узнемирава.

За бекство је одабрао онај кратки временски размак између 9,45 и 10 сати ујутру, време које је раздвајало два стражарска круга око замка.

У 9,15 неко је закуцао на генералова врата: немачки поручник дошао је да види како се болесник осећа. Жиро је одговорио да му још није добро.

У 9,41 Жиро излази из хелије. Даје знак својим друговима да почну да мотре. А он ставља завежљај на раме, узима дугачко уже на чијем је једном крају батина и упућује се ка отвору пушкарнице.

Само два минута

Одједном, настаје тиха узбуна међу његовим друговима. Патрола касни! Не замислимо! Већ је 9,49 када га његов ордонанс обавештава да је патрола прошла. Отцаје само 11 минута до наилаaska следеће патроле.

Генерал одлучно прилази отвору пушкарнице и причвршћује уже за гвоздене решетке. Најтеже му је било да се провуче кроз отвор између решетака. Ипак, успео је. Повредио је стару рану на нози, али то је била ситница. Генерал се смешта на батину и његова два пријатеља, генерал Вле и Масни, почињу полако да спуштају уже.

Спуштање је трајало само два минута. Чим је Жиро дотакао земљу ногама,

у неколико скокова стигао је до честара.

Сада је требало још да измени „лични опис“. Брзим и кратким потезима бријачем скиде своје бркове. Затим, облачи панталоне и ставља тиролски шеширић на главу, а очи заклања тамним наочарима.

Тек сада може да крене. Полако почиње да се спушта низ косу стрмину ка реци.

Воз за Минхен

Жиро је непрестано ослушкивао не би ли чуо познати звук узбуне. Међутим, све је било тихо. Смело је закорачио преко моста на

ПОГУЋ ПОДВИГ ГЕНЕРАЛА ЖИРОА

Елби и упутио се у правцу Бад Шандауа.

На железничкој станици у Бад Шандау угледао је високог плавокосог младића, са кофером у руци.

— Морген — обратио му се младић.

— Морген, Хајнрих — одговорио је Жиро.

Лозинка је била у реду. Жироу је пао терет са срца. Роже му је тихим гласом одмах саопштио, у слушају да морају да се растају, адресу пријатеља у Милузу. То је била следећа веза.

А сада су обојица кренули да се распитају у колико сати полази воз за Штутгарт. Међутим, следећих пет сати ниједан воз није ишао у том правцу. Сазнали су да први воз који пролази кроз Бад Шандау иде за Минхен.

Жиро је уздахнуо. Пут до слободе води на запад, а Минхен је на истоку. Но, Жиро је одлучио. Можда је и то било добро. Јер, потеря за њим биће усмерена на запад, а вероватно се нико неће досетити да га тражи усред Немачке.

Роже и Жиро ушли су у воз за Минхен. У ходнику вагона Роже је дао знак Жироу. Генерал је узео кофер од младића и ушао у тоалет. Пресвукао се у сиво одело и ставио лажне исправе у џеп. Сада више није био француски генерал, већ Ханс Штајнер, инжењер у фабрики вештачке свиле, из Стразбура. Затим се придружио Рожеу у купеу.

На једној успутној станици су сишли и ушли у чекаоницу. Тек што су се ли нашла је полиција.

Поручник им је пришао и, уз обавезни поздрав „Хајл Хитлер“, затражио исправе. Роже је скочио и пружио своје исправе с поштовањем се обратио Жироу:

— Господине команданте, припремите своје исправе.

— Непотребно, хвала — одговорио је полицијски поручник, поздравивши Жироа и удаљио се са својим људима.

— Команданте, команданте — тихо је говорио Жиро смешкајући се. — Шта би се догодило да ми је затражио исправе?

— Па рекао бих да сте у резерви — спремно је одговорио Роже.

Жиро је био захваљан својој жени која је умела да изабере тако доброг водича.

УЈУТРУ 17. АПРИЛА У ТВРЂАВИ КЕНИГШТАЈН, ТАЧНО У ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ, СВЕ ЈЕ БИЛО СПРЕМНО ЗА ПРЕБАЦИВАЊЕ ПРЕКО ЗИДИНА. АЛИ МЕЂУ ЗАТВОРЕНИЦИМА ОДЈЕДНОМ НАСТАДЕ ТИХА УЗБУНА — ПАТРОЛА ЈЕ ПРОМЕНИЛА ПЛАН КРЕТАЊА!

Зора 18. априла затекла их је у возу који су бомбардовали енглески авиони. Путовање је споро напредовало. Воз је сваки час морао да стаје. Жиро је повео разговор са својим сапутником. Сазнао је да је овај служио у афричком корпусу, а као доказ његове храбрости на грудима му је висио Гвоздени крст. Обојица су хвалили генијалност фирера и одушевљено извикивали нацистички поздрав. Управо је „Ромелов Африканац“ изрицао похвале на рачун памети и образовања генерала Жироа кад је наишао СС-поручник у пратњи два војника, тражећи исправе. Али, поручник је чуо те речи похвале и продужио јер не би имало смисла да гђави сапутника једног афричког хероја!

У Улици Резервоар

Ноћ између 18. и 19. априла затекла је Жироа и Рожеа на некој разрушеној железничкој станици. Да прекрати време, јер је воз кретао тек ујутру, Жиро је купио новине „Франкфурт цајтунг“. На насловној страни крупним словима је била штампана потерница за њим и његова фотографија у униформи. Генерал и Роже су се слатко насмејали. Опис са потернице био је већ застарео: Жиро није путовао Немачком у униформи француског генерала и није више имао своје бркове.

После поноћи заурлале су сирене најављујући бомбардовање. Жиро је појурио у заклон. Међутим, авиони су само прелетели тамним небом. Кад су се сирене поново огласиле да је опасност престала, Жиро је са запрепашћењем устатисао да је изгубио Рожеа. Срећом, знао је адресу у Милузу.

Ујутру је ушао у воз, скривен од отетих старих француских вагона. У Милуз је стигао усред ноћи. Имао је невероватну срећу — контроле на станичном излазу није било. Пошто му се учинило да је сувише касно да би будио пријатеље, Жиро је дрско кренуо ка хотелу. Затра-

жио је собу и мада већ две ноћи није спавао, ујутру у шест сати изишао је из хотела и упутио се у Улицу Резервоар. Брзо је нашао број 23.

На граници

Генерала су срдечно примили. Сазнао је да је Роже срећно стигао својој кући у Мец.

Предвече је по Жироа дошао неки индустријалац, повезан са покретом отпора, који је требало да га одведе у једно село близу швајцарске границе. Тамо их је сачекао парох, који је такође био члан покрета отпора. Парох је саопштио Жироу да је много безбедније да преко Швајцарске оде у Француску за то што је његово бекство изазвало много буре. Генерал је знао да је парох у праву.

Ујутру је по Жироа дошао неки човек обучен у граничара. Он га је одвео до једне фарме, која је била удаљена од границе свега 200 метара. На фарми се Жиро скривао до тренутка кад ће бити најбезбедније прећи границу. Прелазак је био веома опасан јер је на сваких сто метара била постављена караула, а патроле непрестано крстариле.

После пет сати по Жироа је дошао фармер. Морају што пре да крену јер је време између наилазак две патроле веома кратко — објаснио је фармер Жироу. Кад су дошли до једне ливадице, фармер се обратио Жироу:

— Видите ли тамо ону високу јелу?

— Да — кратко је одговорио Жиро.

— Она је у Швајцарској. Идите право према њој и... срећно!

Жиро је захвалио и одлучно кренуо преко границе...

★★★

Из Швајцарске се генерал Жиро пребацио у неокупирани део Француске, а затим на обалу Средоземног мора. У одређени дан тамо га је сачекала енглеска подморница којом је отпловио према Гибралтару и даље у Африку.

В. С. — М. В. 13

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ПРВИ БАЛОНУ

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

Ако желите да проверите своје опште знање, покушајте да одворите на свих петнаест питања. Пазите, у овом квизу дали смо за свако питање по два или три одговора, од којих је само један тачан. Ако сте тачно одговорили на сва питања, честитамо! А ако, пак нисте свезналица, решење је ту, у дну стране.

Бошко Буха је борац омладинац који је 1941. године ступио у Мачвански одред. Прославио се као један од најсмелијих бомбаша II пролетерске бригаде. Проглашен је за народног хероја. Једне културне установе у Београду носи његово име. То је:

- а) омладински дом
- б) дечје позориште

Познату триологију о Форсајтима написао је енглески писац:

- а) Семстер Мом
- б) Џон Голсворди
- ц) Бернард Шо

Викуња је име једне:

- а) дивље ламе
- б) птице
- ц) аутомобилске фирме

Дијео Веласкез (1599 — 1660) је био један од највећих сликара на свету. Он је:

- а) Италијан
- б) Француз
- ц) Шпанац

Брадикардија је назив за:

- а) успорен рад срца
- б) убрзан рад срца
- ц) нормалан рад срца

Надимак „Бич божји“ имао је:

- а) хунски краљ Атила (434 — 453)
- б) македонски краљ Александар Велики (356 — 323 пре н. е.)
- ц) турски султан Базит I (1357. или 1360 — 1403)

Инструмент за мерење морских дубина зове се:

- а) батискаф
- б) батометар
- ц) барометар

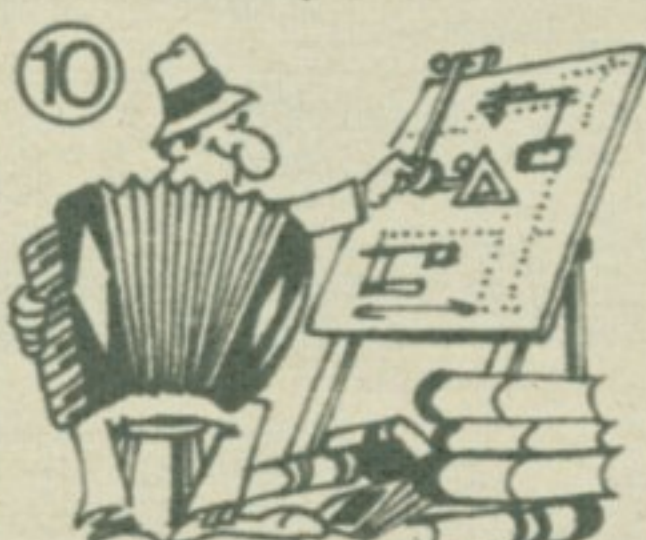
Кроки је назив за:

- а) скицу, овлашан нацрт
- б) печене кромпире
- ц) врсту колача

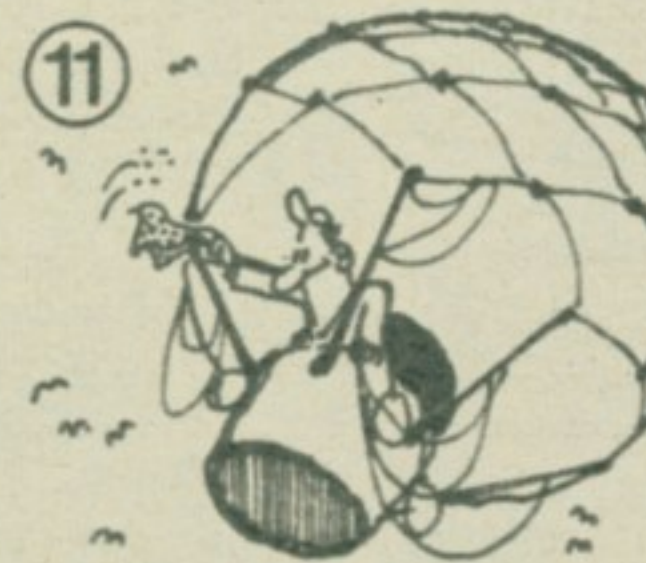
Амазонке су:

- а) становнице Амазо-није
- б) по хеленском миту жене-ратници

Станко Блоудек (1890 — 1959) је познати словеначки:

- а) инжењер
- б) књижевник
- ц) музичар

Човек од давнина сања да лети. Знате ли када је први човек полетео у балону:

- а) 1754
- б) 1783
- ц) 1870

Знате ли којом се брзином крећу најбржи лифтови на свету:

- а) 7 км/ч
- б) 28,8 км/ч
- ц) 53,4 км/ч

Године 1954. Гари Купер и Берт Ланкастер играли су заједно у једном познатом вестерну. Којем:

- а) Апачи
- б) Вера Круз
- ц) Човек из Кентакија

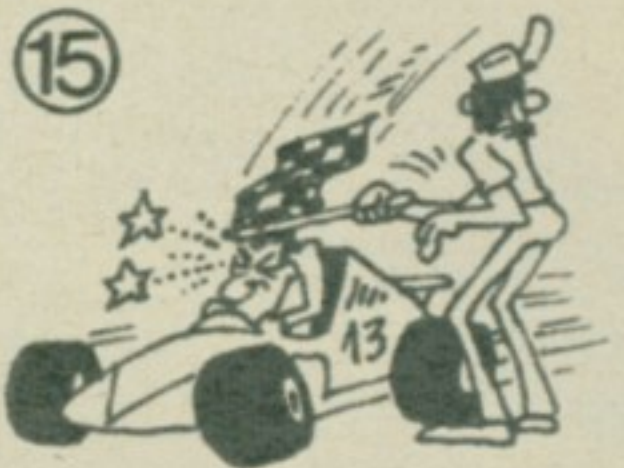
Једна од ове три биљке пренета је 1536. године из Јужне Америке (Чиле, Перу) у Шпанију а затим и остале земље:

- а) купус
- б) шаргарепа
- ц) кромпир

Кад се на аутомобилским тркама спушта за става са црним и белним квадратима то значи:

- а) да је трка завршена
- б) знак за опасност
- ц) да треба поновити старт

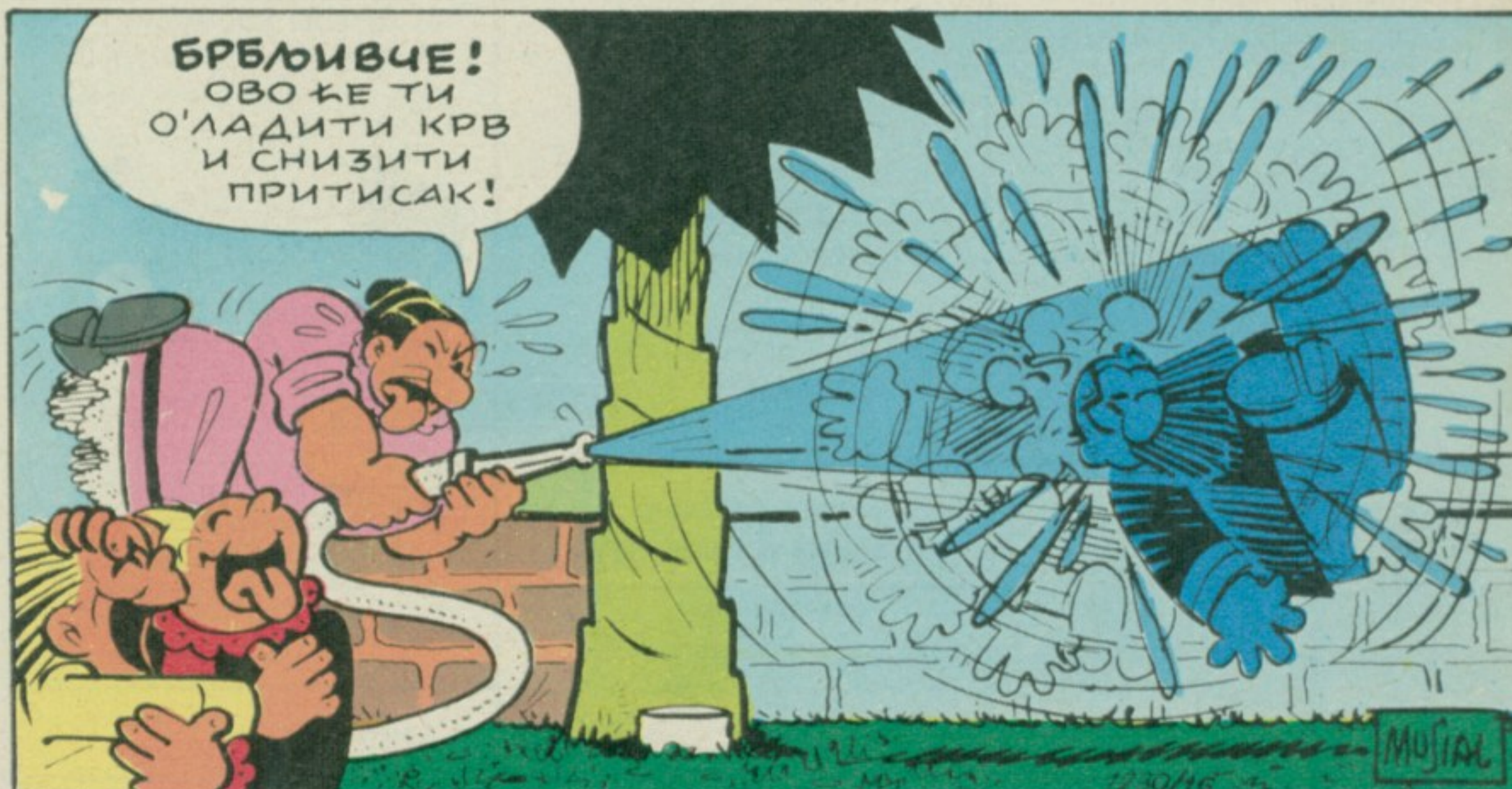

ОДГОВОРИ:

1. Дечје позориште у Београду носи име легендарног Ју-нака Бошка Бухе. 2. Познату трилогију о Форсајтима написао је енглески писац Џон Голсворди. 3. Викуња је име једне дивље ламе. 4. Дечје позориште у Београду носи име легендарног Ју-нака Бошка Бухе. 5. Браткарија је назив за успорен рад срца. 6. Надимак „Бич божји“ имао је македонски краљ Александар Велики (356 — 323 пре н. е.). 7. Инструмент за мерење морских дубина зове се батометар. 8. Кроки је скица, овлашан нацрт. 9. Амазонке су по хеленском миту жене-ратници. 10. Станко Блоудек (1890 — 1959) је познати словеначки књижевник. 11. Човек од давнина сања да лети. Знате ли када је први човек полетео у балону: 1783. 12. Знате ли којом се брзином крећу најбржи лифтови на свету: 53,4 км/ч. 13. Године 1954. Гари Купер и Берт Ланкастер играли су заједно у једном познатом вестерну. Којем: Апачи. 14. Кромпир је у 16. веку пренет из Јужне Америке у Европу. 15. Једна од ове три биљке пренета је 1536. године из Јужне Америке (Чиле, Перу) у Шпанију а затим и остале земље: шаргарепа.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ИСТРАЖИВАЧИ ЗЛАТА

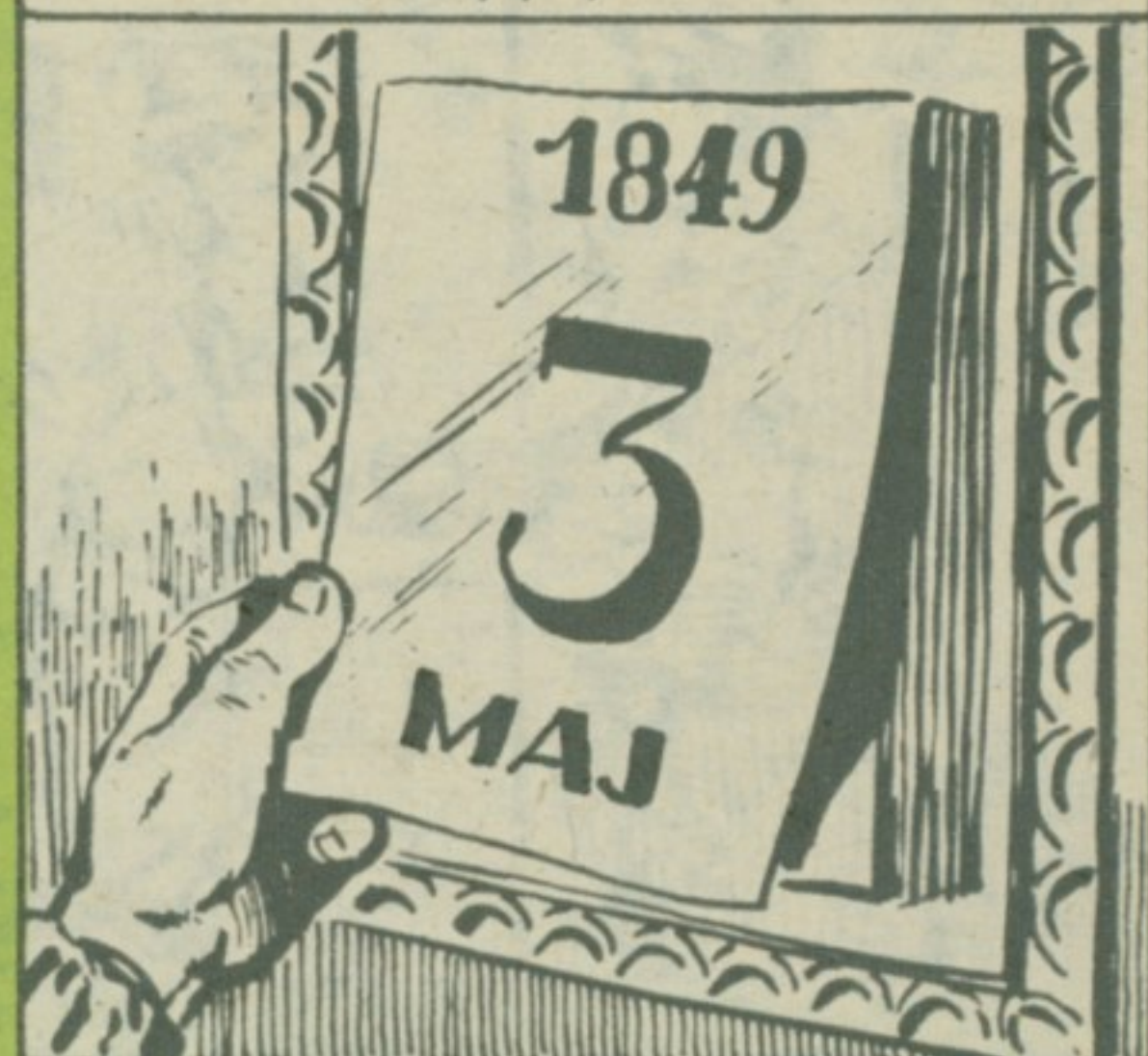
ПРЕМА РОМАНУ
Хендрика Консјанса

НАША ПРИЧА ПОЧИЊЕ
У ЈЕДНОЈ
БЕЛГИЈСКОЈ ЛУЦИ...

НАЈБОЉА
ДЕЛА
ОМЛАДИНСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ
У СТРИПУ

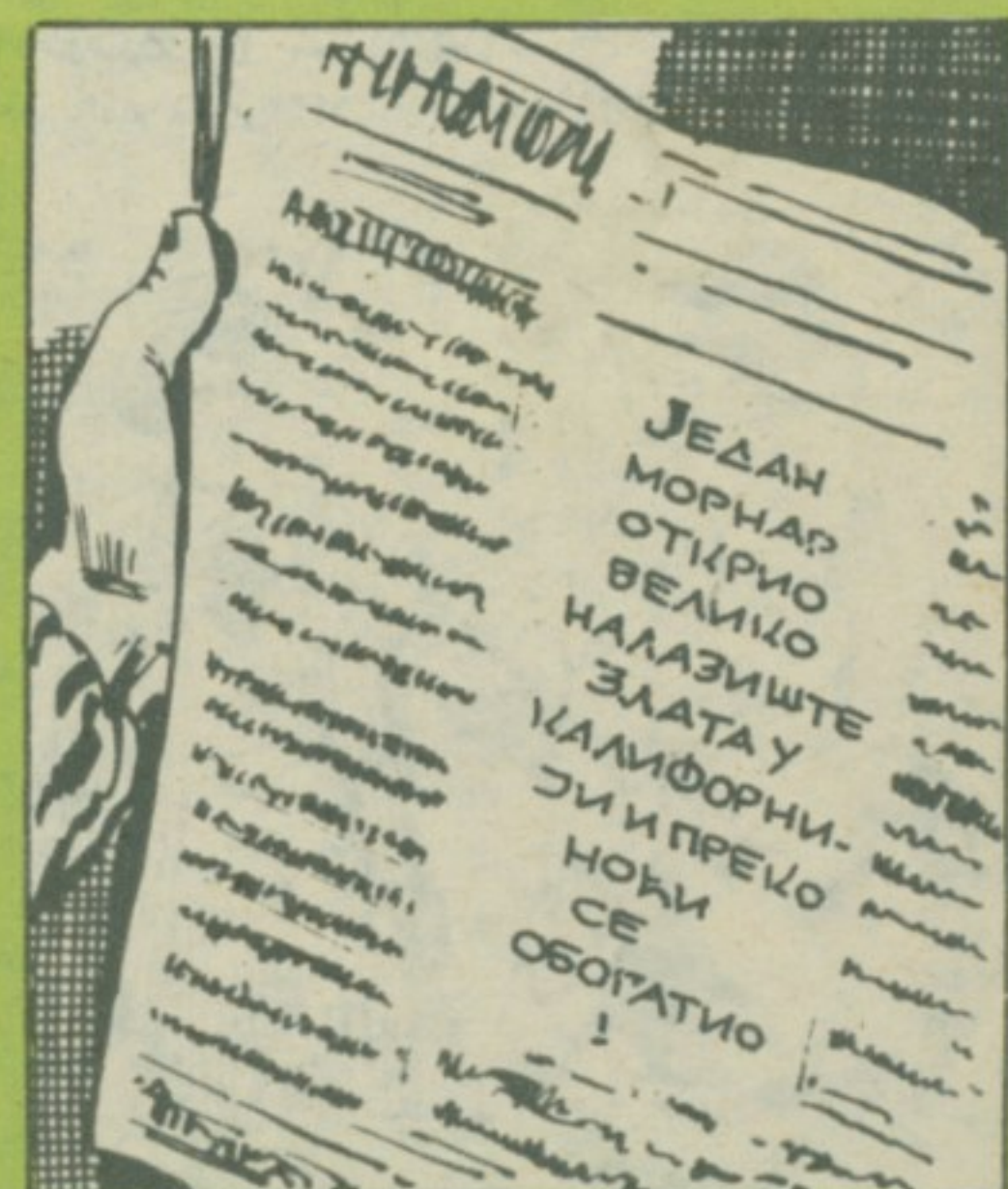
ТАЈ ДАН БИО ЈЕ КАО И СВАКИ
ДРУГИ...

ЖИВОТ ЈЕ
ОВДЕ ТАКО ЈЕД-
НОЛИЧАН!

ХЕЈ! ШТА ОВО ПИШЕ
У НОВИНАМА?

КАДА БИХ
И ЈА МОГАО
ДА ОДЕМ
ТАМО!

НА ДРУГОМ КРАЈУ ГРАДА...

МОЈ УЈАК НИКАДА
НЕЋЕ ПРИХВАТИТИ
НАШУ ВЕЗУ, ВИКТОРЕ!

ЗНАМ, ЛУ-
ЦИЈА! ЈА
САМ СИ-
РОМАШАН!

ТВОЈ УЈАК ЖЕЛИ ДА ТЕ
УДА ЗА НЕКОГ БОГАТОГ
МЛАДИКА!

ЗБОГОМ,
ЛУЦИЈА!

ВИКТО-
РЕ!

СТАНИ, ВИКТОРЕ!
ИМАМ НЕШТО ВАЖНО
ДА ТИ КАЖЕМ!

ШТА СЕ ДОГОДИ-
ЛО, ЖАНЕ?

ТАКО СУ, У ПОТРАЗИ ЗА СРЕЋОМ, ТРИ МЛАДИКА
ОДЛУЧИЛА ДА ПРЕЋУ ОКЕАН ...

СТИГЛИ СУ НА БРОД КОЈИ ЈЕ БИО УКОТВЉЕН
НА ПУЧИНИ ...

ЗБОГОМ, ЛУЦИЈА!
КАДА СЕ ВРАТИМ
СВЕ ЋЕ БИТИ
ДРУГАЧИЈЕ!

ДА! ЗА
СВЕ
НАС!

БАР СЕ
ТОМЕ
НАДА-
МО!

ЈЕ НОКИ СВИ СУ СПАВАЛИ ...

... СЕМ ...

САД ЈЕ ПРИ-
ЛИЏА!

ШТА ТРАЖИ
ОН ОВДЕ?

БРЗО ЋУ ЈА ТО
ОБАВИТИ!

ПРОКЛЕТСТВО! СПА-
ВА У ЧИЗМАМА!

КАКАВ ЧВРСТ САН ИМА!
ХЕ, ХЕ! НИЈЕ СЕ НИ ПОМА-
КАО!

ХЕЈ! КА-
КВА ЈЕ
ТО БУКА?

ШТА ТРАЖИТЕ ВИ
ОВДЕ?
ОВАЈ ...

ХТЕО ЈЕ
ДА МЕ
ПОКРА-
ДЕ!

НЕ! САМО
САМ ХТЕО ...

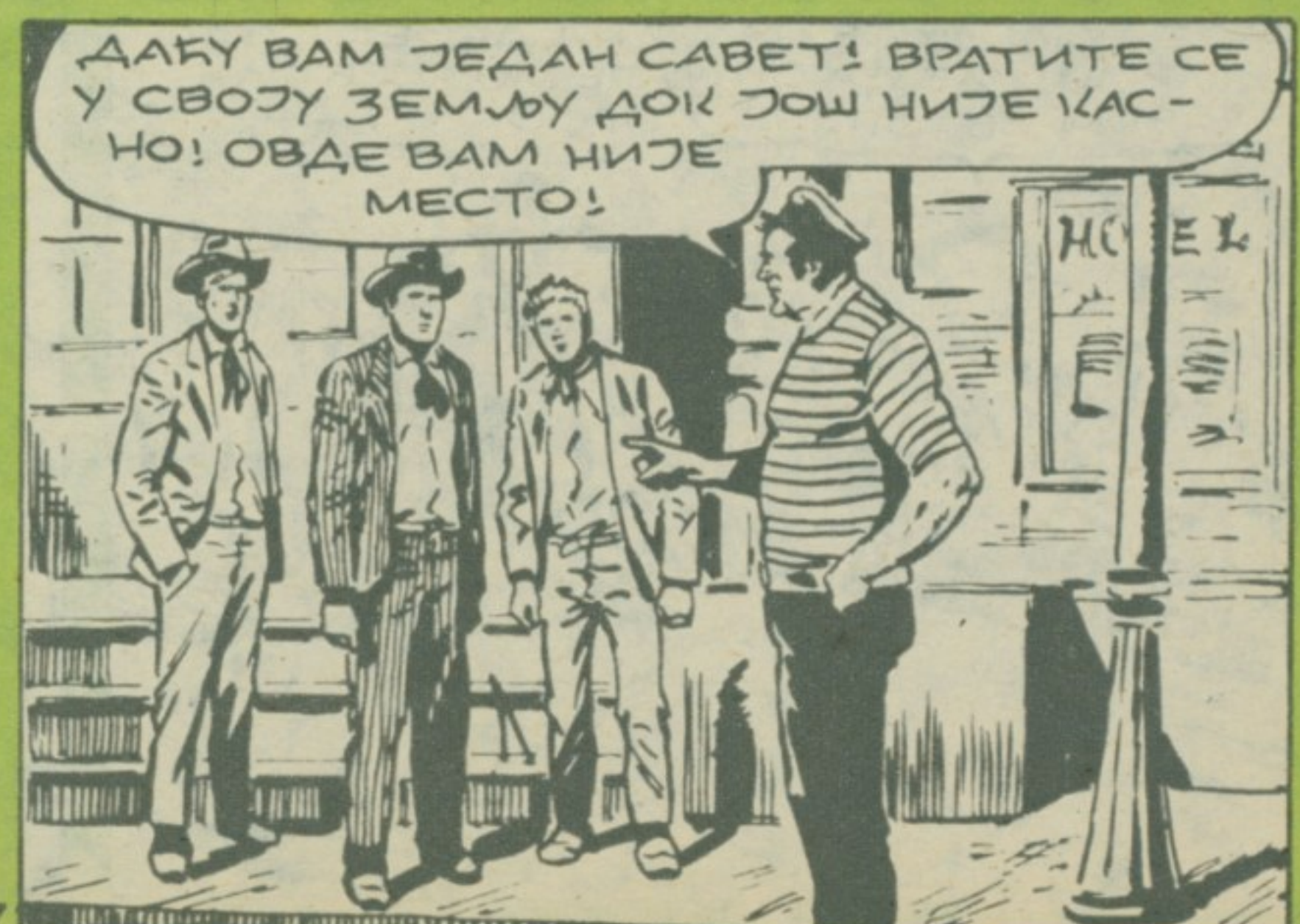

ПРИЈАТЕЉСТВО ИЗМЕЂУ ТРОЈИЦЕ МЛАДИКА
ПОСТАЛО ЈЕ ЈОШ ЧВРШЋЕ КАДА СУ ДОНАТО И
ВИКТОР ПУШТЕНИ ИЗ БРОДСКОГ ЗАТВОРА...

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ БРОД ЈЕ
ЗАХВАТИЛО НЕВРЕМЕ...

ЗАР НЕ БИ БИЛО БОЉЕ ДА СВИ ДОБРО ПРОУЧИМО ПЛАН? КО ЗНА ШТА СЕ СВЕ МОЖЕ ДОГОДИТИ!

БАШ ЗБОГ ТОГА И ЖЕЛИМ ДА БУДЕМ ЈЕДИНИ КОЈИ ЗНА

ГДЕ СЕ ТАЧНО НАЛАЗИ ТО МЕСТО!

УЛИ НЕКО ИХ ПРАТИ ЈОШ ИЗ САН ФРАНЦИСКА...

РЕКАО САМ ТИ ДА ЗНАЈУ ЗА НЕКО НАЛАЗИШТЕ! КАДА ОБАВЕ НАЈТЕЖИ ДЕО ПОСЛА ОНДА НАСТУПАМО МИ!

ПОГЛЕДАЈТЕ! БАНДИТИ! АКО НАС ОТКРИЈУ, ГОТОВИ СМО! САКРИЈМО СЕ!

УО! ПРОШЛИ СУ!

ПОГЛЕДАЈТЕ! КРВ!

НЕКО ПЛАЧЕ!

ДОПИРЕ ОДАНДЕ!

АЈ! ЈАДНИ МОЈ ОЧЕ!

ОНИ ПРОКЛЕТНИЦИ СУ ТЕ УБИЛИ АЛИ ЈА ЋУ ТЕ ОСВЕТИТИ!

САХРАНИМО ГА!

ДА! А МЛАДИК НЕКА ПОЂЕ СА НАМА!

НЕМОГУЋЕ! СУВИШЕ ЈЕ МЛАД И САМО ЋЕ НАМ СМЕТАТИ!

МИ СМО ИСТРАЖИВАЧИ ЗЛАТА, А НЕ МИЛОСРДНЕ СЕСТРЕ!

АКО ЈЕ ТАКО...

...ОНДА...

...НАСТАВИТЕ ПУТ САМИ!

У РЕДУ! НЕКА ПОЂЕ С НАМА!

НАДАЈМО СЕ ДА ЋЕ НАМ МАЛИ БИТИ ОД КОРИСТИ!

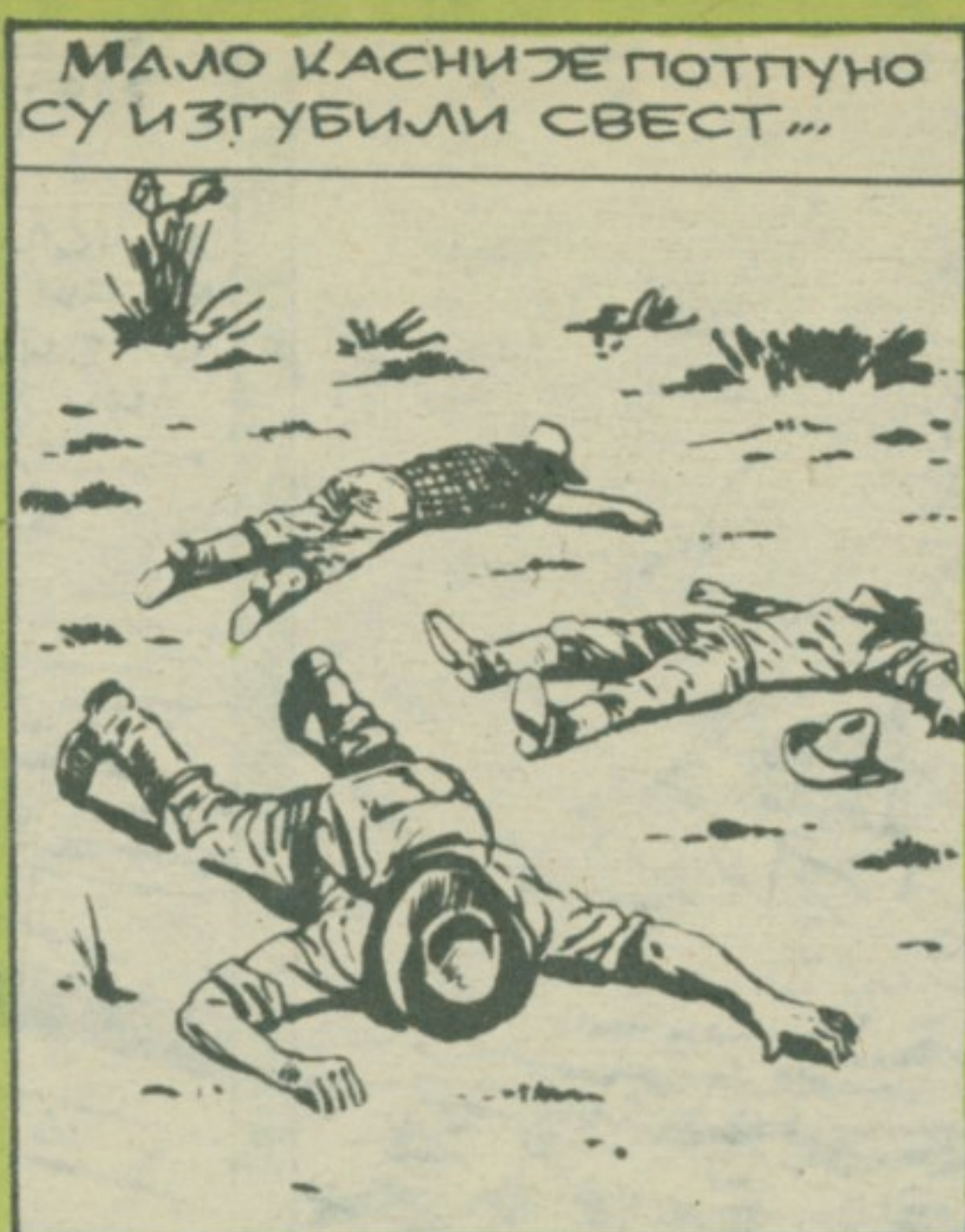

НЕКОЛИКО НЕДЕЉА КАСНИЈЕ УГЛЕДА-
ЛИ СУ БЕЛГИЈСКУ ОБАЛУ...

НИКАДА НЕЋУ
МОЌИ ДА СЕ
ОЖЕНИМ ЛУ-
ЦИЈОМ!

НИ ЈА СА
ОНЕ-
КЕН!

КО ЗНА ДА ЛИ
ЋУ МОЌИ ДА
СЕ ВРАТИМ НА
ПОСЛО!

ОНА ДЕВОЈКА ШТО
СТОЈИ С МОЈОМ
МАЈКОМ ЈЕ... ЛУ-
ЦИЈА!

ЕНО И ОНЕ-
КЕН С
ОЦЕМ!

ЛУЦИЈА!
ЧЕКАЛА СИ
МЕ!

УЗАК МИ
ЈЕ ДОЗВО-
ЛИО ДА СЕ
УДАМ ЗА
ТЕБЕ!

А ДОНАТО...
МОГУ ЛИ ДА
ГОВОРИМ СА
ВАШОМ КЋЕР-
КОМ?

СВАКАКО!
И ВЕНЧАЈ-
ТЕ СЕ ВЕК
ЈЕДНОМ!

ОНЕКЕН!

ДОНА-
ТО!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

СИНЕ! ДРАГО
МИ ЈЕ ШТО СИ
СЕ ВРАТИО!

И МЕНИ! САДА
ЗНАМ ДА СЕ БОГАТ-
СТВО НЕ МОЖЕ ТА-
КО ЛАКО СТЕКИ!

ПОМАГАЋЕШ МИ У
МОЈИМ ПОСЛОВИМА!
ЈА НЕЋУ ЈОШ
ДУГО ЖИВЕТИ!

НЕ
ГОВОРИ
ТАКО,
ОЦЕ!

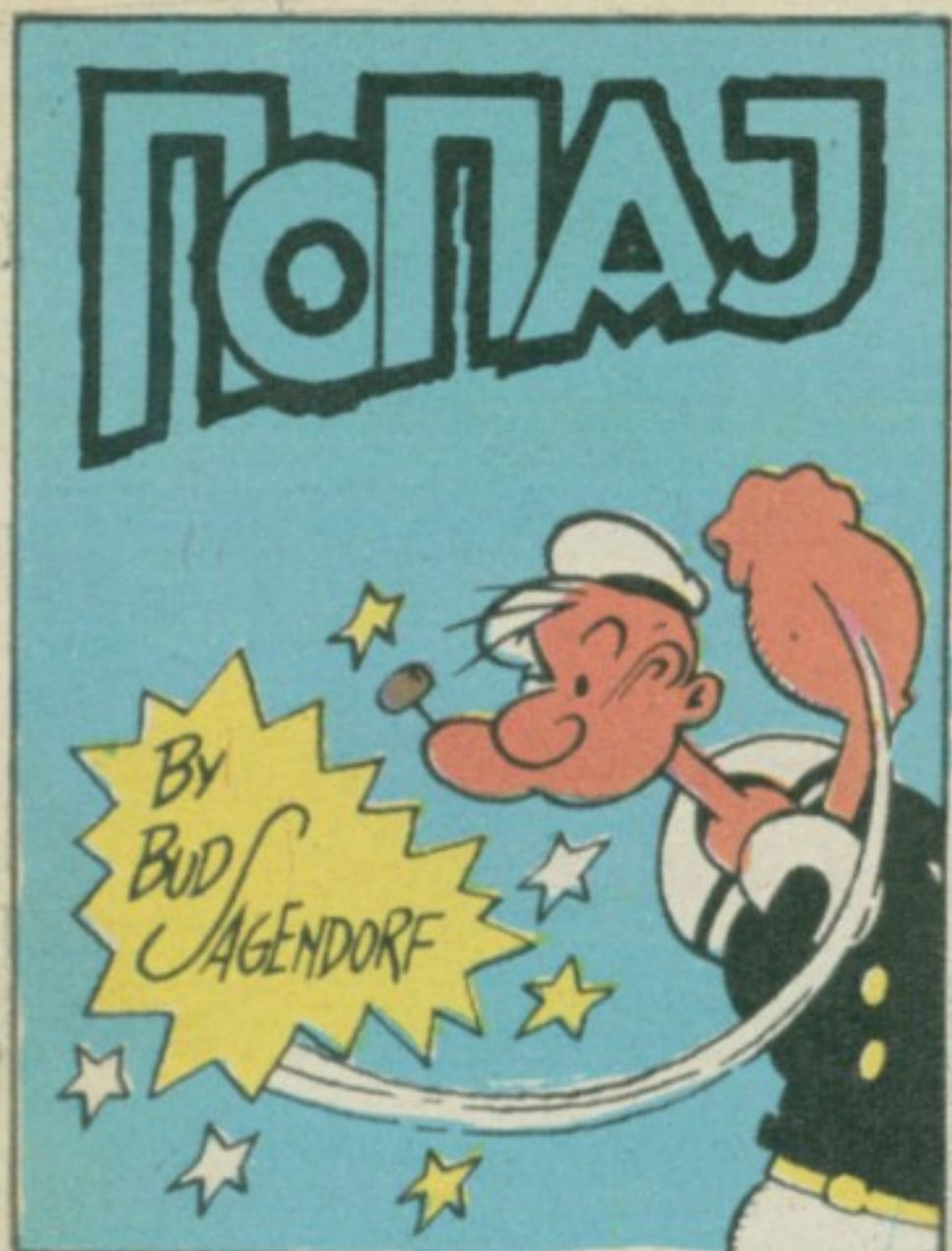

НАСТАЛА ЈЕ ОПШТА РАДОСТ...

ЗА ТО ВРЕ-
МЕ НОВИ
ИСТРАЖИВАЦИ
ЗЛАТА СУ СЕ
УКРЋАЛИ
НА БРОД
С ОНОМ
ИСТОМ
НАДОМ У
СРЦУ КОЈУ
СУ ИМАЛИ
И ДОНАТО,
ЖАН
И
ВИК-
ТОР...

КРАЈ

МАРКО

НЕ ПРИЗНАЈЕ ГРАНИЦЕ

Узалуд су га граничари, дозивали, тепали му и молили да се врати. Као да је знао да не смеју за њим, магарац би само кратко зањаккао и настављао да пасе.

На први поглед Марко се није разликовао од других магараца: питомих крупних очију, сиве длаке и дугих, покретљивих ушију поседовао је и он чувену особину магарећег рода — тврдоглавост. Па ипак, Марко баш и није био сасвим обичан магарац.

У Барнасу, караулу усред густе шуме на југословенско-бугарској граници, Марко је стигао једног топлог мајског преподнева 1965. године. Војници су му се обрадовали, не зато што им се нарочито допао, већ зато што су знали да ће уместо њих доносити воду са извора удаљеног око 500 метара. Али били су и помало забринуте: шта ако се покаже да је и Марко као и остали магарац — тром, самовољан и јогунаст? Зато су одлучили да прибегну лукавству и подмите Марка са неколико коцки шећера.

Не зна се да ли је Марко подлегао њиховом лукавству или се заиста разликовао од своје сабраће, тек ускоро се показало да је веома вредан и послушан

магарац. Сваког дана је, натоварен кантама, безброј пута преваљивао пут од карауле до извора. Често је, пошто донесе воду, одмах морао да иде до оближњег села по пошту, новине и намирнице. Али то као да му није било нimalо тешко, чак ни кад је дошла зима и када је сваког дана поново морао да прти стазу кроз дубок снег. Као да је знао са колико нестрпљења и чежње чувари границе ишчекују писма и вести од куће грабио је кроз шуму не хајући за ветар који га је шибао. Свој повратак у караулу најављивао је гласним њакањем, радујући се топлој штали.

Убрзо су војници схватили да су добили заиста необичног магараца. Марко никад није њакао без потребе већ само кад је хтео да скрене пажњу на нешто, да укаже на опасност. А зато је имао доста прилика. Наиме, како су пси из Барнаса углавном стално патролирали дуж граничне линије, то је Марко, добровољно, преузео на себе и улогу чувара карауле. И чим би у близини осетио присуство какве дивље свиње или лисице почео би из све снаге да њаче и удара задњим копитама о земљу.

Осим у оваквим случајевима Марко је њакао само у одређене сате. Тачан је као „швајцарац“, говорили су војници јер их је својим њакањем будио сваког јутра у пет сати. Међутим,

имало је то и своје добре стране: у подне је гамаио, веровали су војници, да би куvara опоменуо да је време ручку.

Већ месецима живот у караули која се налазила само стотинак метара од граничне линије текао је својим уобичајеним током. Граничари су били задовољни магарацем који их је чувао, будио, доносио им воду. И Марко је, бар тако је изгледало, добро хранио и чуван, био задовољан.

Снег је одавно окопнио, шума олистала, дани постали дужи, кад је Марко одједном, тако рећи преко ноћи, променио људ. Као да се досетио да је ипак магарац и да је тврдоглавост највећа врлина његовог рода. Размишљали су војници шта се догађа у Марковој души, али лека није било. Чим би Марко приметио да му неки војник приноси самар и канту за воду, почео би нервозно да стриже ушима и

њаче у знак протеста. Али, пошто у војсци мора бити реда, па чак и кад су животиње у питању, то је покорно полазио на извршење свог свакодневног задатка.

Марко би преко воље, три пута отишао до извора и вратио се назад и... ту је био крај. Више га никаква сила не би натерала да се покрене с места и оде бар још једном по воду. Узалуд су га вукли, претили му. Марко би се одупро копитама о земљу и — ни макак. Као да је увртео у главу да је сасвим довољно и толико воде колико је донео.

Не би ли га некако преварили, војници су се досетили да му скину самар и пуге га у двориште да пасе. Кад га поново буду натоварили, бар тако су мислили, Марко ће сигурно бити боље воље.

Магарац као да је осетио њихово лукавство: чим би видео да му приносе самар, окренуо би главу лево-десно и — стругачко преко граничне линије. Пошто би зашао само два-три метра на бугарску територију, немарно би окренуо леђа војницима и почео да пасе. Ваљда је наслућивао да му не могу ништа, баш ништа. Јер, ако би војници прешли на ону страну, то би значило повреду државне границе.

Узалуд су га војници дозивали, тепали му, нудили му шећер, молили га и преклињали да се врати. Марку није падало на памет да их послуша. Само би кратко зањаккао и настављао да пасе. А у сумрак, кад није постојала више никаква опасност да га поново терају по воду, Марко би једноставно прелазо границу и враћао се кући.

Бежао је тако преко границе кад год је требало да ради више него што је он осећао да је потребно.

Једног дана у караулу је стигло наређење да се укидају товарне животиње што је значило да Марко мора бити „расходован“, тј. продат. Нико ни данас не уме да објасни како, тек Марко као да је наслутио да му се о глави ради, поново је пребегао преко границе. Али, мимо обичаја, није се увече вратио у караулу. Чекали су војници дан, два, три али од Марка ни трага ни гласа. Као да је у земљу пропао. Старешина карауле, Вучини Јовановићу, није преостало

ништа друго него да заједно с војницима прикупи новац и плати нестали магарац. И таман је написана и у књигу заведена и прокњижена признаница на 120 динара којом се потврђује да је Марко плаћен, кад се он изненада појавио.

Сад су се и старешине и војници нашли у чуду. Шта да се ради с Марком? Пошто је званично „расходован“, од интендантуре више нису могли да траже следање хране за њега. А опет, исувише су га волели да би га тек тако препустили самом себи. Одржан је кратак састанак на којем је једногласно одлучено да се магарац ипак задржи на караули. Направљен је и распоред по којем се знало кад ће ко да коси ливаде како би се за Марка спремила храна за зиму.

Када је смена граничара полазила кући, од својих наследника је затражила оних 120 динара које је својевремено дала за магараца. И тако је Марко од смене до смене био дванаест пута препродаван. А када су старешине из Барнаса премештене у караулу у којој нису постојале никакве могућности за чување магараца, одлучено је да се Марко и последњи, тринаести пут прода. Овог пута сељаку из села Првена Јабука који је обећао да ће Марка добро чувати.

О. Вукадиновић

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

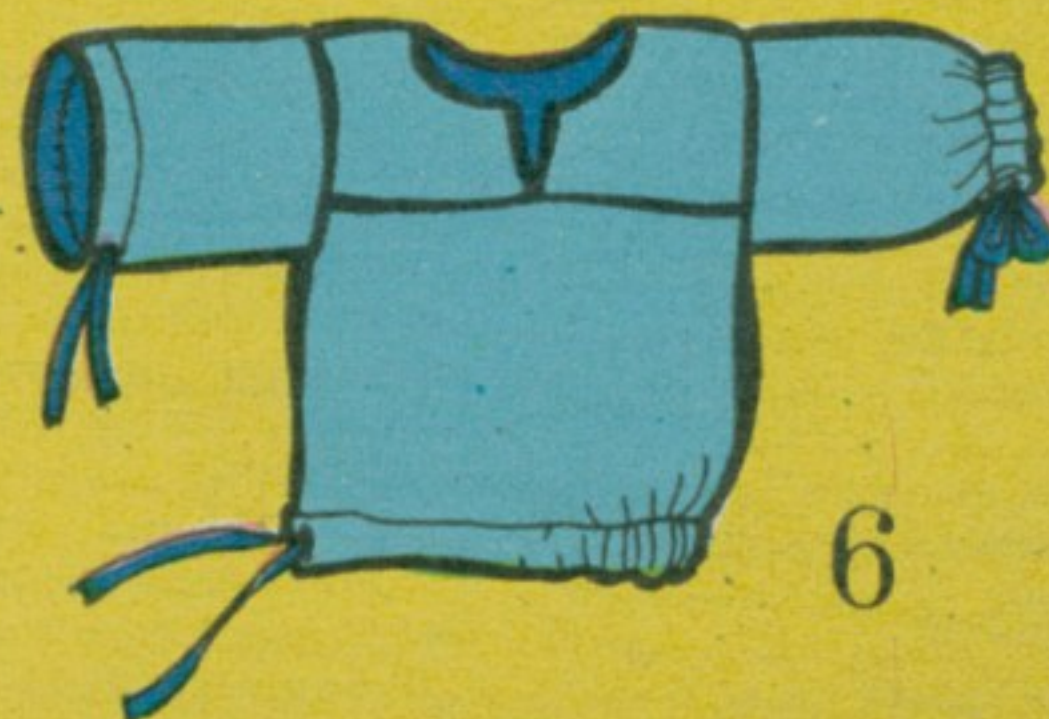
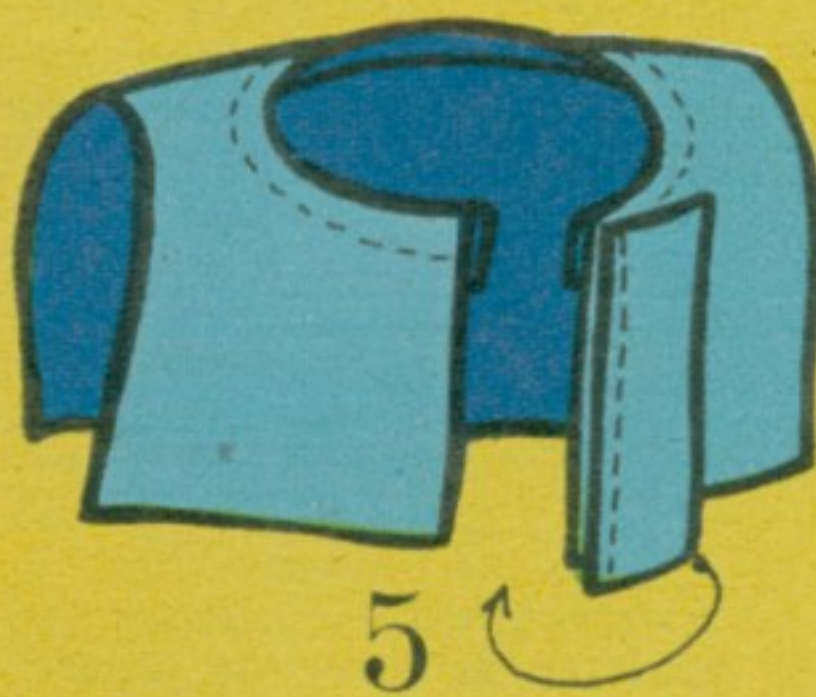
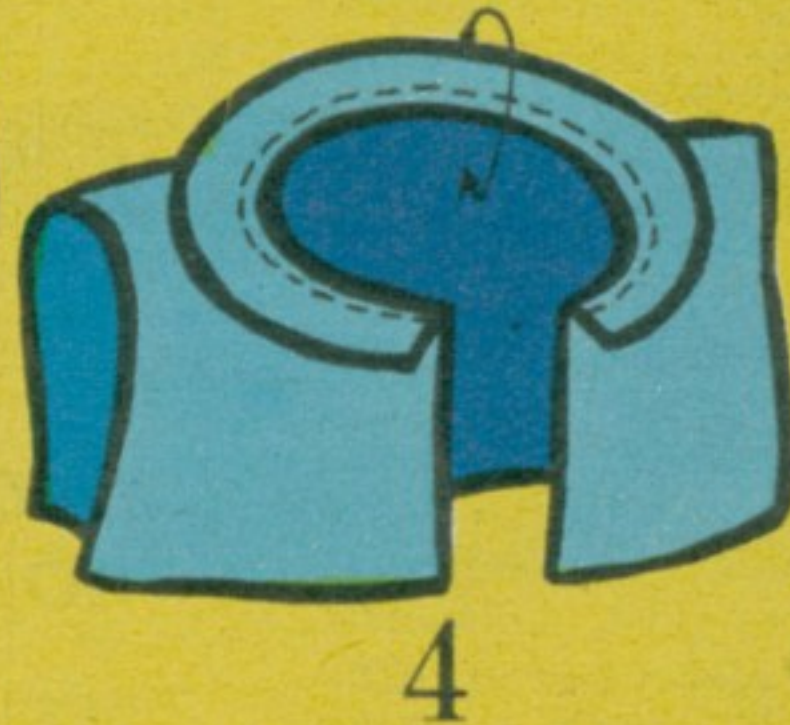
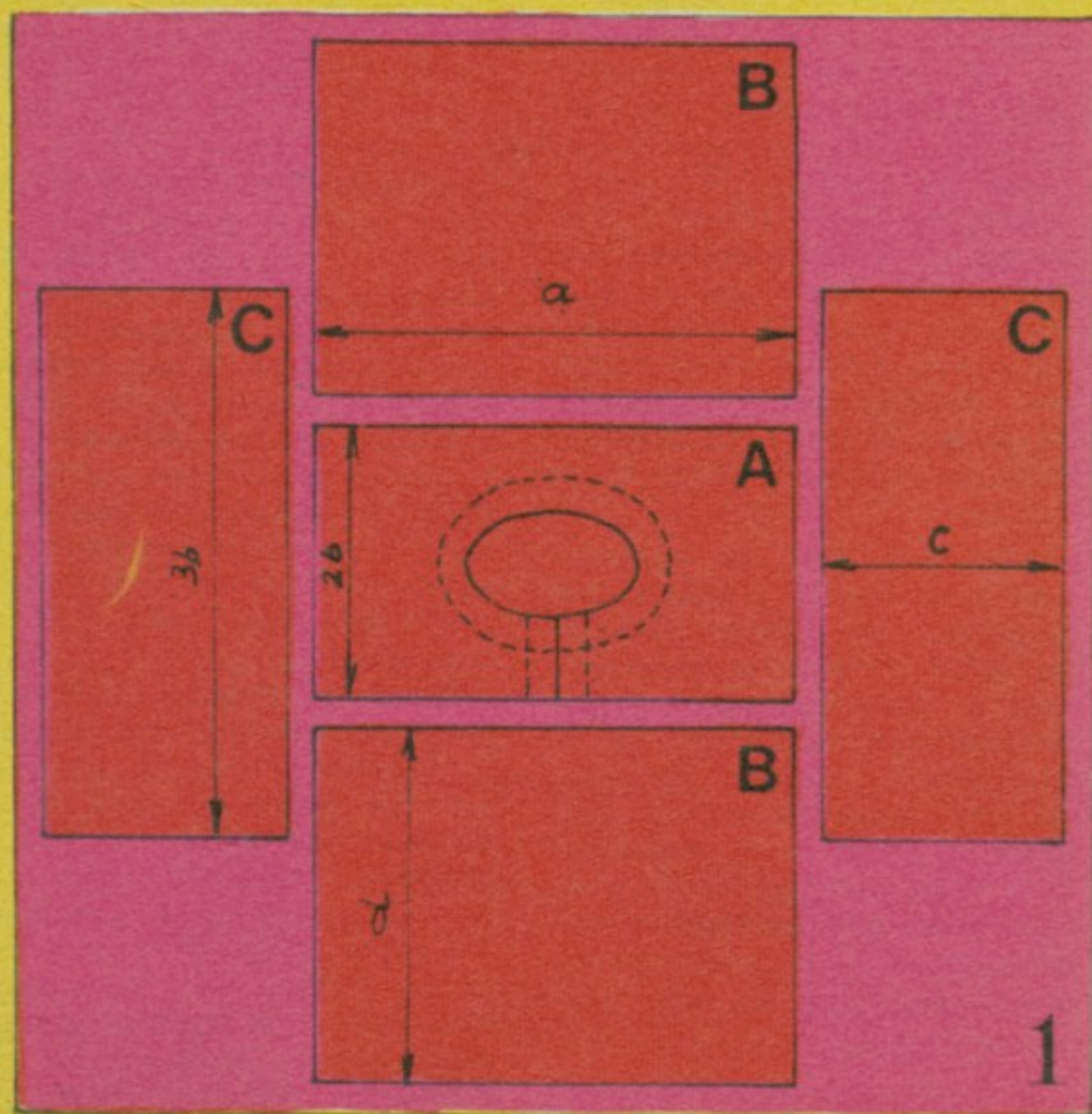
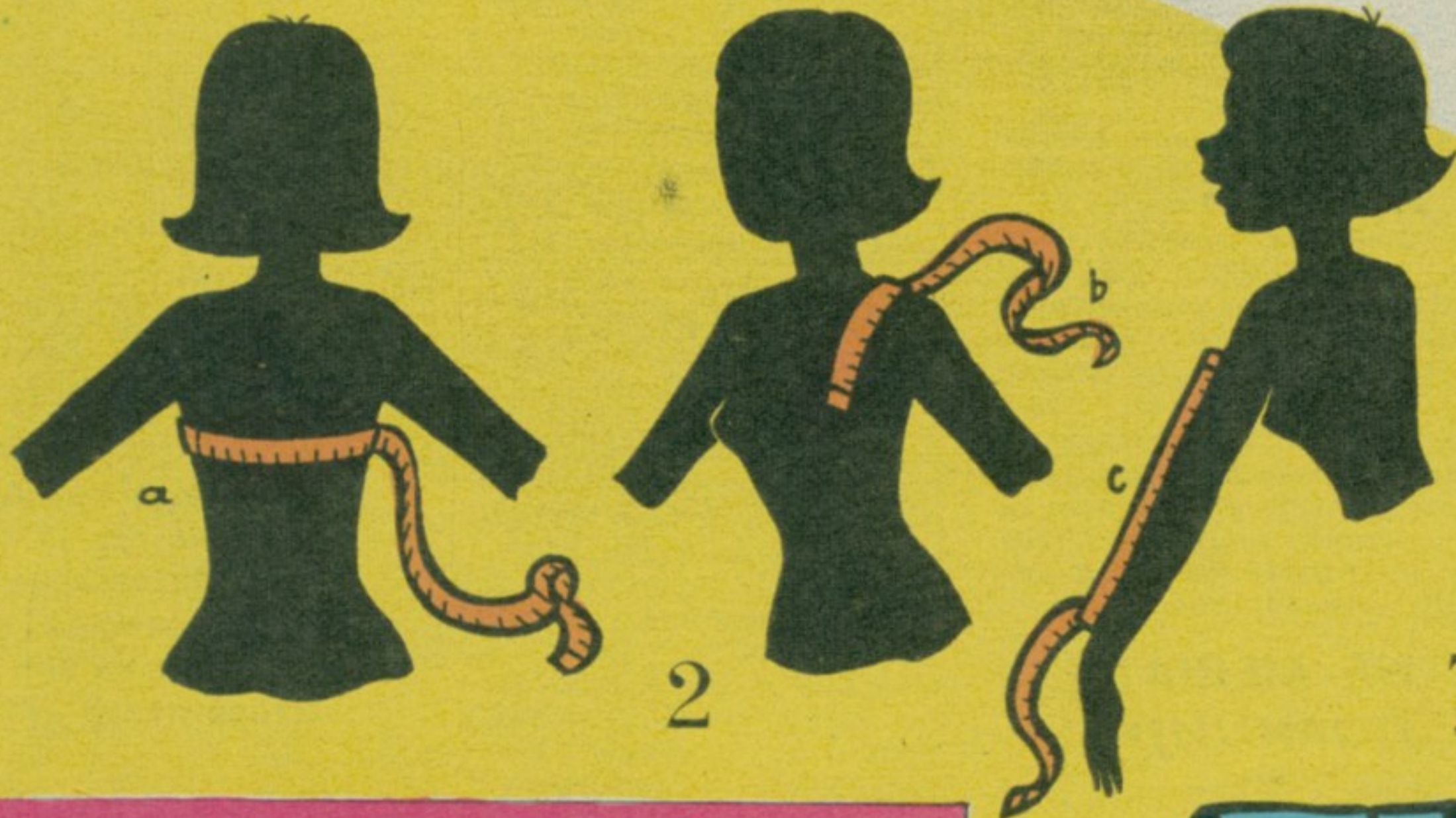

направите сами

У МОДИ СУ ТУНИКЕ

Блуза никад доста, поготову лети. А ако је сами сашијете, онда вас неће много коштати. За почетак одаберите јевтинији материјал а кад се извештите можете и нешто скупље. Крој ове блузе-тунике је утолико интересантнији што се може сашити на више начина. На цртежу 1 је шема кроја. А је део који се облачи преко главе, В је предњи и задњи део а С су рукави. Како се мере узимају, видите на цртежу 2. Мера б узима се од рамена до изнад груди а мера д (цртеж 1) од изнад груди до струка, ако шијете обичну блузу, или дуже ако је туника. Мера е — дужина рукава — узима се нешто испод рамена јер су рамена кимоно кроја. Рукави могу бити по жељи — кратки или дугачки.

Делове блузе спојте као што видите на цртежу 3. Да бисте порубили тунику око врата, треба да искројите од истог материјала овал назначен цртицама на делу А цртежа 1. Пришијте га с лица, као на цртежу 4 а затим га пресавијте на унутрашњу страну и порубите руком или машином. На исти начин порубите и изрез на предњој страни — цртеж 5. Кроз поруб на рукавима и струку провуците траке или ластиче. Рукави могу бити широки и на њихове ивице пришијте вез. Пошто је лето дозвољене су и комбинације — блуза може бити једне боје а рукави друге. Уосталом, можете и сами правити разне комбинације. Како изгледа готова блуза-туника показује наш цртеж 7.

ИНДИЈАНЦИ ПРОТИВ МАФИЈЕ

Цими Бело Перо повуче своју руку од старца који је, у знак захвалности покушавао да му је пољуби.

— Нисам ја никакав „кум“! Мохиканац сам, као и ти, и не дајем ти милостињу. Вратићеш то.

Старац се на ове речи мало исправи и прихвати свежањ новчаница које му је Цими пружио. Хтеде одмах да их стави у џеп, али га Цими задржа:

— Преброј! Можда сам прегрешио!

Старац разви новчанице и поче да броји. Једна двадесетица исклизну му из руке. Цими се сгну да је схвати... То му је спасло живот!

УБИЈЕН ЈЕ ВЕЛИКИ МЕДВЕД

Стакло на прозору одједном је запрашгло. Цими се муњевито бацио на псд на који се готово у истом тренутку сручи тело старца изрешетано мецима.

Напољу, машинска пушка понсво заштекта погађајући тело мртвог човека. У ишчекивању Цими се скупиле на поду с друге стране тезге. Кад пуцњава на тренутак престаде, посеже руком до фиоке и дохвати „берету 0.25“. Желео је да чвсек са машинком не уђе унутра и не примора га да пуца.

Машинска заштекта још једном, а онда настаде тишина.

Цими је знао да је готово. Подигао је главу и погледао старца испод чијег се беживотног тела ширила све већа локва крви. Пренеражен, скочио је и истрчао кроз разбијени прозор. Стигао је до улице пре него што је црни аутомобил „доц“ скренуо из угла. Угледао је обриси човека који је, савијен на седишту са црвеном пресвљаксом, ужурбано затварао врата. Нанишанио је својом „беретом“ желећи да погоди ногу, кук, било шта. Видео је још како је тело човека пскочило, а онда се аутомобил изгубио.

Није знао колико дуго је стајао и гледао у том правцу. Осврнуо се тек када је схватио да се око њега окупула све већа гомила људи. Прогурао се између њих и потрчао у некадашњу малу продавницу слаткиша. Улазећи, понадао се да је старац можда још жив. Али, он је непомично лежао на поду, држећи још у рукама хиљаду долара које му је малочас дао.

Неко је ушао иза њега.

НЕ ДИРАЈ МОХИКАНЦА

Цими се окренуо и угледао плаву униформисану фигуру полицајца.

Један сат касније наредник Малколм Халовеј из 72. полицијске станице у четврти Бруклин, у Њујорку, затворио је своју бележницу. У њој је на десетак страница било забележено све што је Цими, као очевидац, испричао о овом догађају.

Убијени се звао Давид Велики Медвед, стар 67 година, Амерички Индијанац. Занимање: пензионер. Разлог због којег се налазио на том месту: дошао је да прими зајам од Мохиканске задруге за позајмљивање. Додатне информације: Мохиканска задруга за позајмљивање је доброволна организација која послује без зараде и бави се давањем позајмица без камате грађевинским радницима, припадницима Мохиканске заједнице у Њујорку. Убијени је пре пензионисања био грађевински радник и тако је имао право на зајам.

— Сигурни сте да не познајете никога ко би желео да убије вас или старца? — понсво је упитао наредник.

Цими је и овог пута одговорио одречно. Ипак, знао је да је Давид Велики Медвед убијен само због тога што је у погрешно време био на погрешном месту. Јер, мета је био он, Цими Бело Перо, и Мохиканска задруга за позајмљивање.

САСТАНАК КОД ЛУТЕРА

Кад се, почетком 1974. године, вратио из Вијетнама, Цими је наставио да ради као грађевински радник, као што је радио и пре одласка у рат. Придружио се својим саплеменицима Мохиканцима познатим, чак легендарним међу грађевинцима, по својој храбрости, готсво натприродној, да слободно ходају по уским спојницама и носачима ско зграде на педесетом или шездесетом спарату! Али, стање је сада било још горе него пре.

И радници белци налази-

ли су се у рукама мафије и њених зеленаша. Ипак, Индијанци су били највише погођени. Са својим малим надницама никако нису могли да саставе крај с крајем па су се задуживали. Припадници мафије позајмљивали су им новац, али уз огромне камате и радници никако нису могли да се извуку из дугова.

А онда, на Цимијев предлог, почетком октобра 1974. године Мохиканци су основали своју задругу: сваки од њих, а било их је у том делу Њујорка око хиљаду, приложило је 500 долара. Био је то неочекиван ударац за мафију.

Сакупљени новац Мохиканци су уложили у банку и вредносне хартије које су доносили камату. Сваки члан задруге могао је да позајми до 1500 долара без камате и, што је исто тако важно, да отплаћује зајам постепено и према могућностима. Најбоља гаранција да ће га сви вратити била је у томе што за Мохиканца нема горе ствари него изгубити углед међу саплеменицима.

НЕ МЕШАТИ ПОЛИЦИЈУ

Мафију је нарочито разбеснело то што су јој сви Мохиканци истог дана вратили своје дугове и то са каматом од „само“ осам одсто. На састанку одржаном у кући Оди Лутера, „капа“ за сгранак мафије који се „бринуо“ за грађевинске раднике, одлучено је да се овако нешто не може дозволити и да Индијанце треба научити памети.

Неколико дана раније, када је после завршеног посла на грађевини полазио кући, Цимија су изненада зграбили двојица „горила“ и приморала га да приђе једном „линколну“ који је био паркиран у близини. Ту га је чекао Оди Лутер, велики „капо“ лично.

— Та ваша мала задруга има да престане да постоји. И то данас! — запретио му је.

Исте вечери Цими је тражио дозволу за ношење оружја и купио једну „берету“. Одлучио се за њу

зато што је била лака и могла да се носи у радном оделу, а да не буде примећена. Рачунао је да ће га мафијаши следећи пут нападсти на послу. Али, преварио се. Они су се појавили изненада пред некадашњом продавницом слаткиша баш када је давао Давиду Великом Медведу зајам од Мохиканске задруге за позајмљивање.

Затварајући сада врата полицијске станице, Цими је знао шта он и његови Индијанци морају учинити и да у то не треба мешати полицију јер она неће моћи много да им помогне. О томе су се договорили већ сутрадан, после сахране Великог Медведа.

Тако је почео рат Индијанаца против мафије!

ВЕЛИКИ ОКРШАЈ

Испред „Клуба пријатељства“ у коме се, у ствари, налазио штаб Оди Лутера, зауставио се једне вечери црвени „фолксваген“. Из њега су изашла двојица Индијанаца — један од њих био је Цими Бело Перо. Хитро су убацили кроз прозор клуба бомбе са сувцем а онда пожарили у своја кола која су их чекала са упаљеним мотором. Али, нису кренули све док чланови „клуба“ нису почели да излећу на улицу, кашљући и псујући. У почетку су возили полако јер Цими је желео да га мафијаши примете и да пођу за њима. Тек су тада убрзали. Мафијаши су јурили за њима и нису ни примећивали да иду право у клопку.

„Фолксваген“ се зауставио крај једног шумарка на периферији града. Одмах за њим стигао је аутомобил с мафијашима. Њих четири-пет искочило је и упутило се према „фолксвагену“ у којем су још седели Цим и онај Индијанац. Уто је пристигло још неколико аутомобила с мафијашима — они као да су предосећали да их чека велики окршај.

И тада, одједном, проломљено се ратнички поклич Ин

Кепи га је преварио и једино гд је сада могао да побегне била је кука крапа која је висила на око 200 метара изнад земље.

дијанаца. Наоружани тољагама, појављивали су се са свих страна, из трске, из шевара. За само неколико минута око двадесет мафијаша грчило се на земљи. Нико од њих није имао времена да употреби оружје. Била је то иста тактика коју је велики поглавица Бик Који Седи применио у чувеној бици против генерала Кастера код Литл Биг Хорна.

Цими је пошао са батеријском лампом од једног до другог, осветљавајући њихова лица све док није наишао на једног од оне двојице „горила“ који су га с Оди Лутером дочекали оног дана. Натерао га је да устане и изложио шта треба да поручи великом „капу“. Мохиканци су изгубили Давида Великог Медведа и од сада ће сво-

Џими Бело
Перо, грађевин-
ски радник из
Њујорка, одлучио је да у
борби са бандитима
примени давно оџро-
бану шакшику ве-
ликој појлавице
Бика Коју
Седи.

ју слободу бранити крваво,
и своју малу задругу за
позајмљивање.

КЛОПКА НА 52. СПРАТУ

Једног дана следеће не-
деље, када је пиштаљка
објавила крај рада, пред
лифтом на педесет другог
спрату једне грађевине не-

ки белац, варалица по име-
ну Кели, задржао је Џими-
ја:

— Желим да разговарам
с тобом, али насамо... Мо-
ји пријатељи кажу да ви
имате неку задругу. И ми
бисмо хтели да направимо
нешто слично. Можда би
могао да ми кажеш како
сте је основали. — Прија-

тељски је држао Џимија за
лакрат, тако да га овај није
могао оставити и ући у
лифт.

— Ништа — слегнуо је
раменима и промрљао. —
Поћи ћемо следећим.

Кели му је понудио пар-
че чоколаде и док су сами
чекали лифт, Џими је по-
чео да прича о Мохикан-
ској задрузи. Неде у пола
приче зачуо је да се вели-
ки, тешки лифт враћа.
Хтео је да на то упозори
Келија, али кад се окрену-
о, видео је да је сам:
Кели га је напустио нечуј-

њевину подизани бетонски
стубови. Угледао је њего-
ву куку око метар изнад
себе. Скочио је у вис и ус-
пео да је дохвати врховима
прстију! Висио је о њој,
чинио му се, страховито
дуго, док није скупио снагу
да се уз њу узверне.

КАО ВИСАК

Оди Лутер је дошао у
праћни предградника Били
Филера, кога је Џими знао
од раније и то по злу. Он
је био један од Лутеро-
вих људи који су грађе-
винске раднике наговара-
ли да почну са задужива-
њем. Био је познат и по
томе што је са нарочитим
задовољством „учио паме-
ти“ оне који нису могли да
плате заостале рате. Сада
је носио дугу металну шип-
ку.

Фишер је први приметио
Џимија. Замахнуо је шип-
ком и Џими је у послед-
њем тренутку успео да се
подигне довољно високо да
би избегао ударац. Али Фи-
шер је погодио ланац на ко-
ме је висила кука крана да
је звук удараца одjekнуо а ви-
брација се проширила по
целом ланцу и прешла на
Џимијеве руке. Знао је да
неће моћи дуго да издржи.

— Ударај! — викао је
Лутер.

Фишер је замахнуо још
једном. Овог пута за само
неколико сантиметара про-
машио је Џимијеве ноге.
Ланац се затресао и Џими
се последњом снагом одр-
жао на њему. Сада су он и
ланац чинили висак који
се љуљао, покренут Фише-
ровим ударцима. Нешто је
морало попустити. Неоче-
кивано, када је поново за-
махнуо, Фишер је изгубио
тле под ногама и пао на
доњи спрат, право на јед-
ну спојницу. Проломио се
крик и он је остао да ле-
жи непомично на њој.

Џими је тада почео да
се спушта низ ланац, док
је Лутер, схвативши да се
ситуација променила, па-
нично притискао дугме на
лифту. Џими му се прибли-
жавао полако, корак по ко-
рак. Желео је да га држи
што дуже у страху од неиз-
весности шта ће се сада са
њим догодити: хоће ли га
гурнути за Фишером на
нижи спрат или, можда, на
плочник. Уто је стигао
лифт — са два полицајца
и неколико Џимијевих дру-
гова који су их позвали
кад су видели да Џими ни
је сишао.

Оди Лутер очекује суђе-
ње. Оптужен је за саучес-
ништво у убиству Давида
Великст Медведа, за поку-
шај убиства Џимија Белог
Пера и за преко сто случа-
јева зеленаштва. А онда га
још чека и ситужба за ута-
јивање пореза. Најозбиљни-
ји сведок против њега је
Фишер, потпуно парализо-
ван од повреда на кичми.

ШТА ЗНАЧИ ОВО? ШТА СУ СВЕМИРСКИ ДЕЧАЦИ УЧИНИЛИ?

ОЗБИЉНО СУ СЕ ОГРЕШИЛИ О УСЛОВЕ МИРОВОГ УГОВОРА С ВЕНЕРИЈАНЦИМА!

УБИЛИ СУ СВЕТУ ЖИВОТИЊУ! НАМЕРНО!

ОСТАЋЕ КАО НАШИ ЗАРОБЉЕНИЦИ ДОК НЕ ИСПУНИТЕ НАШЕ ЗАХТЕВЕ ЗА ОДШТЕТУ!

ДОКАЖИТЕ ПРВО ДА СУ ДЕЦА ПОЧИНИЛА ЗЛОЧИН!

СУМЊАТЕ У МОЈЕ РЕЧИ?

НЕ СУМЊАМ АЛИ И НЕ ВЕРУЈЕМ ДА СУ ТО УЧИНИЛИ ИЗ ОБЕСТИ! МОРАЛИ СУ ИМАТИ ОЗБИЉАН РАЗЛОГ...

НЕ! УБИЛИ СУ ЈЕ БЕЗ РАЗЛОГА! ИМАМ СВЕДОКЕ!

ВЕНЕРИЈАНЦЕ? ЊИХОВА РЕЧ НИЈЕ ДОКАЗ, МОРАМО ЧУТИ И ДЕЧАКЕ!

ПОСЛАЋЕМО ЈЕДНУ ГРУПУ ДА ТО ИСПИТА, ГОРДОНЕ! АЛИ, ПОГЛАВИЦА МАКА ИМА И СВЕДОКЕ ЗЕМЉАНЕ!

А КО ЈЕ ТО ОД ЗЕМЉАНА ВИДЕО?

ДВА ДЕЧАКА РИБАРА... БИЛИ СУ У БЛИЗИНИ...

...И СВЕ СУ ВИДЕЛИ, ГОРДОНЕ!

ДА ИХ УВЕДЕМО?

ОВО СУ ЛОНИ ГИБСОН И ЏОРѢ БИГИ... ОНИ СУ СВЕ ВИДЕЛИ!

ЈА КАО ДА ВАС ДВОЈИЦУ ПОЗНАЈЕМ?

НЕ ЗНАМ! МОЖДА...

ПОЗНАЈЕМ ВАС... ВИДЕО САМ ВАС КАД СТЕ ЗАМЕТНУЛИ КАВГУ СА СВЕМИРСКИМ ДЕЧАЦИМА!

МОРА ДА СУ ТО БИЛА ДРУГА ДВОЈИЦА!

ОСИМ АКО НИСУ БИЛИ ВАШИ БЛИЗАНЦИ! А ВИ СТЕ, ЗНАЧИ, СВЕДОЦИ! КО ДА ВАМ ВЕРУЈЕ?

П ружамо вам прилику да преко нашег листа набавите најновије грамофонске плоче из Совјетског Савеза. Избор је велики: од класичне музике и народних песама до циганских романси. Плоче су из увоза и зато их има у врло ограниченом броју! Стога не пропустите прилику да одмах пошаљете своју наруџбину.

Иако из увоза, плоче се продају по веома ниским ценама — 50 динара за једну лонг-плеј плочу. Увозник, Продукција грамофонских плоча РТ Београд, препустила је „Политикином забавнику“ ексклузивно право продаје ових плоча преко поште. То значи да ће вам наручене плоче бити достављене на кућну адресу, и да ћете их платити поштару када их донесе.

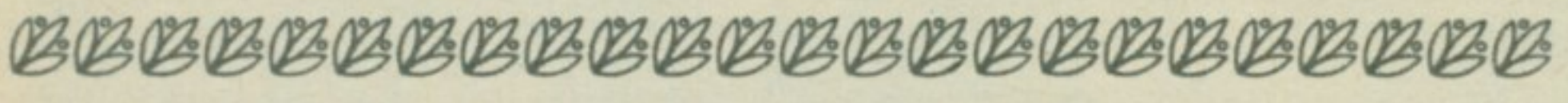
Све плоче су врхунског квалитета, израде и репродукције, снимљене у стерео-техници и на свакој се налази од 10 до 14 мелодија.

Пажња: ваша наруџбина не сме бити мања од 100 динара, што значи бар две лонг-плеј плоче, јер поштарину плаћа Продукција грамофонских плоча РТ Београд а не ви.

На наруџбини, уместо назива плоча, испишите само њихове бројеве. За сваки случај ако неке од плоча које желите нема више у складушту, упишите у резервну листу бројеве РЕЗЕРВНИХ ПЛОЧА који ће вам бити послате уместо њих.

На једној наруџбини можете да поручите плоче како са ове листе тако и са следећих које ће излазити неколико седмица.

Изаберите плоче, испишите њихове бројеве и своје податке на наруџбеницу, залепите на дописницу и пошаљите на адресу: „Политикин забавник“, 11001 Београд, Македонска 29.

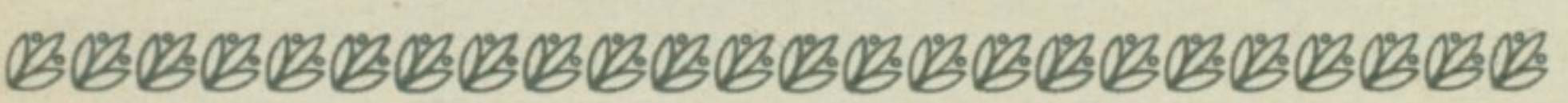

РУСКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ

СМ 04141-2
АНСАМБЛ „РУСКА БАЛАЛАЈКА“
изводи руске народне песме

33 СМ 02167-68 (а)
РУСКА БАЛАЛАЈКА:
руске народне песме

СМ 02879-80
АЛЕКСАНАР ОГНИВЦЕВ
пева „Вечерњи звон“ и друге руске песме и романсе

33 СМ 02997-98 (а)
ВАЛЕНТИН БАГЛАЕНКО:
„Две гитаре“, „Три године си ме сањала“ и друге чувене романсе

РОМАНСЕ

С 04519-20
ГАЉИНА КАРИЈЕВА:
„Каљинка“, „Ја вас волим“, „Одлази“, „Кала-кољчик“ и друге чувене руске романсе

Ваша наруџбеница не сме бити мања од 100 динара јер поштарину не плаћате ви него ми!

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА
ЗА ГОТОВО неопозиво поручујем плоче под бројевима:

РЕЗЕРВНА ЛИСТА:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум _____ Потпис _____

Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

РЕЗ на грађује сваког дана

У овој наградној игри за бистре главе биће сваког дана од 1.7. до 1.9.1975. подељено 50 РЕЗ тинских мајница!!! У њој може да учествује свако ко нам пошаље решења данашњих загонетних ораха и уз свако од њих приложи по 2 омота од РЕЗ бонбона.

Дакле: добро разисли, означи своја решења, нарежи огласе га заједно са 10 омота РЕЗ пошаљи на:

РЕЗ, 61111 Љубљана, п. п. 8

За свој труд бићеш награђен лепом мајницом, која ће свакога обрадовати. Уколико дневно приспе више од 50 исправних решења, о добитницима одлучиће жреб. Сваког добитника писмено ћемо обавестити. У игри можете учествовати колико пута хоћеш и са решењима из било којег броја Забавника.

Ове 3 кокоши снесу за 3 дана 13 јаја. Берта снесе једанпут више јаја од Еме, а Ема једно мање од Коке. Колико јаја снесе свако?

Тако изгледа коцка, ако раставиш њен плшт. На којој од 4 коцке тачке нису правилно постављене?

Витез Куниберт јаше на турниру. На слици се налази 5 предмета, који у његово време сигурно нису постојали. Који су то?

Вештица држи у својој котли музичке инструменте. У котлу се нашао и предмет, који није музички инструмент. Који је то?

Лавиринт: „Хеј, Јока, да ли си код куће!“

ПОТРЧКО:

КОЛИЦА

ПРЕПРАВИО САМ
КОЛИЦА!
ХИ, ХИ!

ПРИТИСНЕ СЕ
ОВО ДУГМЕ И...

КЛАНК!

КЛИК!

САМА СЕ
СПУШТАЈУ.

КАРАМБА!
ЗАБОРАВИО САМ
УГОВОР КОД
КУЋЕ!

ВРАЋАМ СЕ ОДМАХ!

МОРАМ ДА РАЗМОТРИМ
СПИСАК ОНИХ КОЈИ ТРА-
ЖЕ ПОВИШИЦУ ПЛАТЕ...

ШТА ЈЕ...?

ТРАС!

КЛАНК!

МАМААА!

ААААХ!

ТРАС!

ЕВО МЕ ВЕЋ
У КОЛИМА!

ДУУМ!

ГРРР! ЗАИСТА
СТЕ СЕ БРЗО
ВРАТИЛИ!

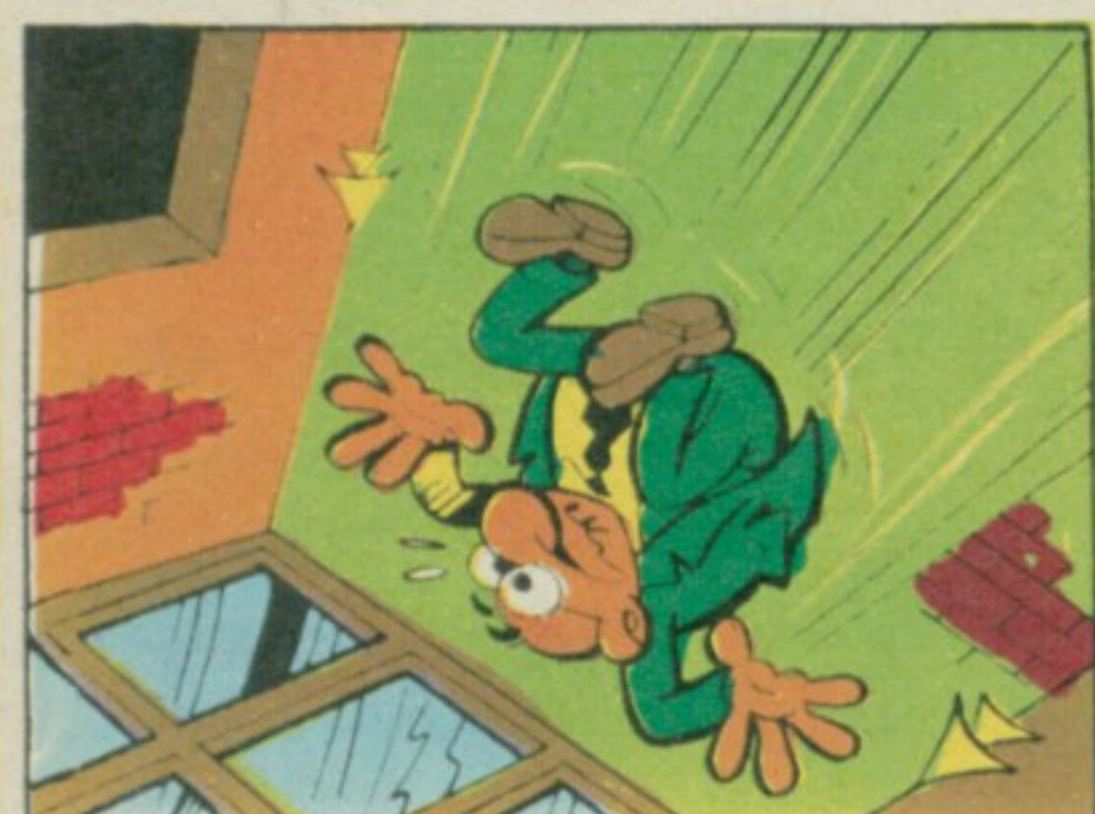
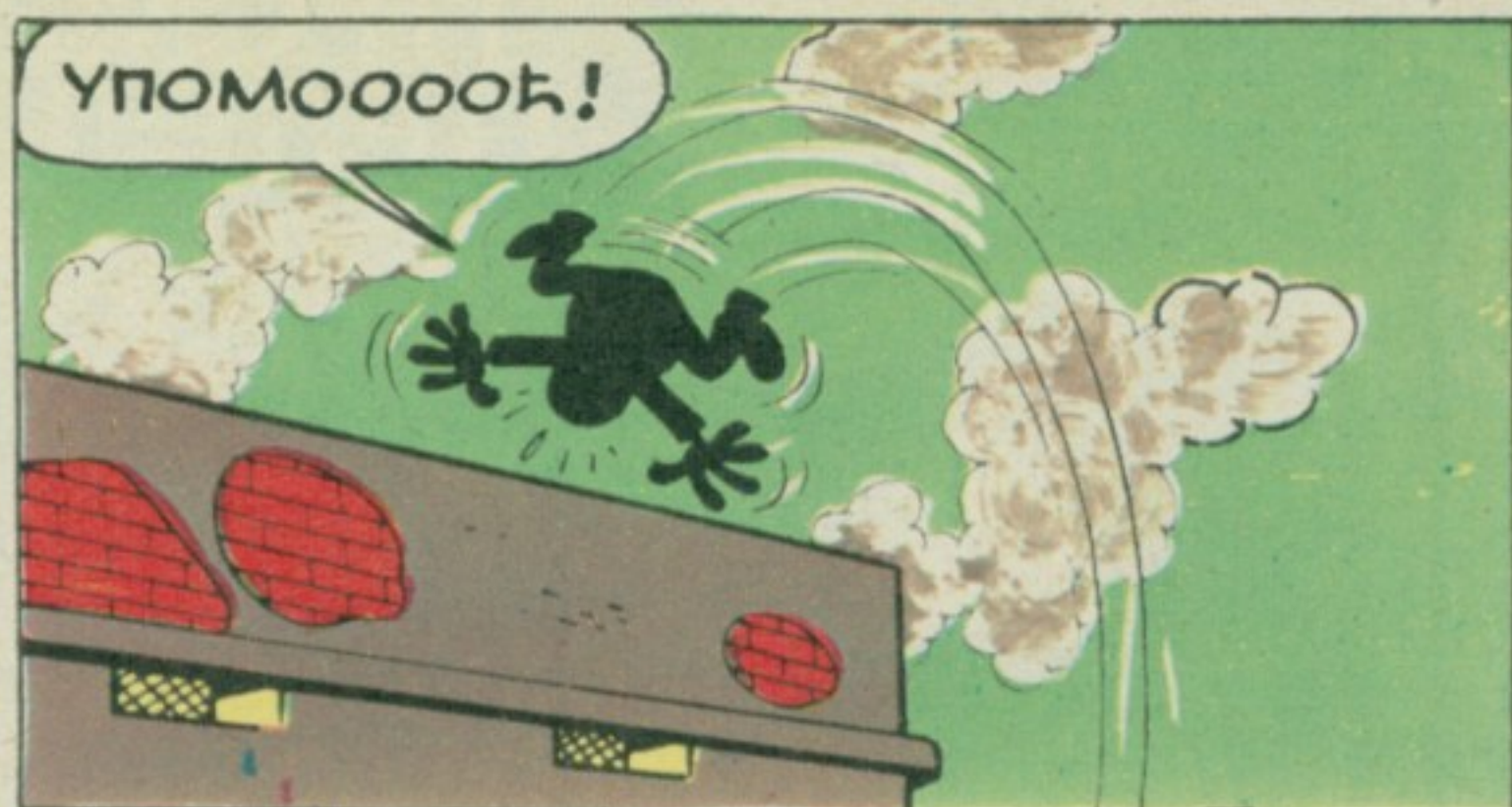
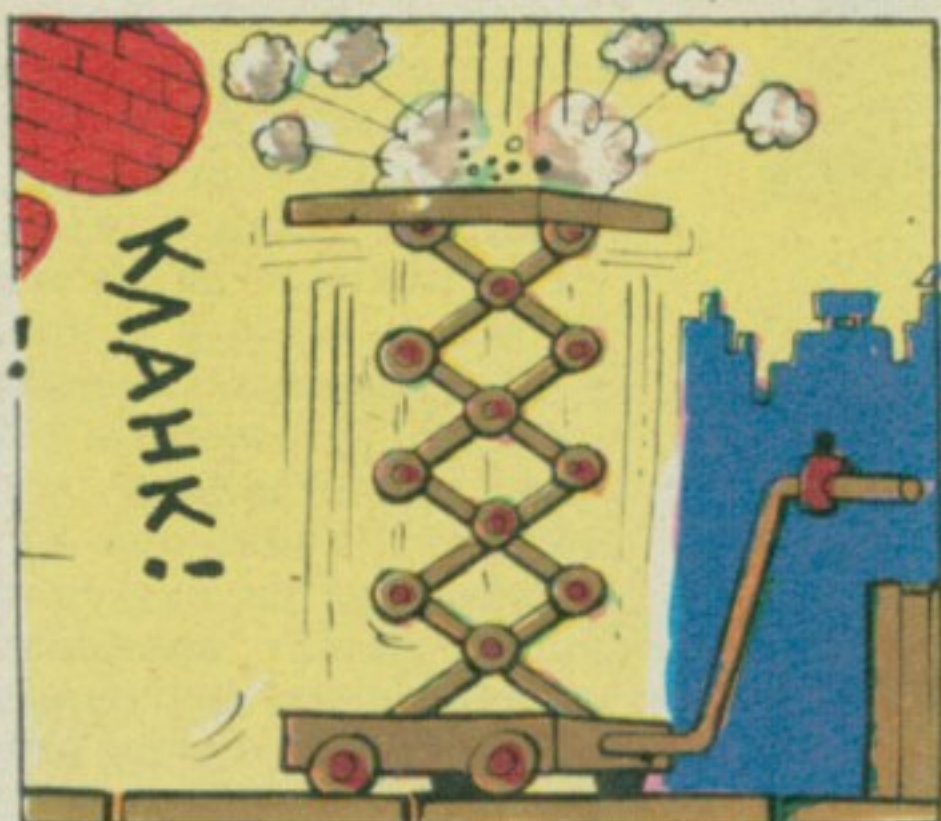
ЈА...
ЈА...

ЈАО, СВЕ МЕ БОЛИ!
ПРОКЛЕТА
КОЛИЦА!

МАЛИ, ИЗБАЦИ
ТУ КРТИЈУ
НАПОЉЕ!

АЛИ...

ПА, КАД ШЕФ
ТАКО КАЖЕ...

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

МИША МАРКОВИЋ

Млади београдски певач Миша Марковић још једном је обрадовао своје симпатизере. Недавно се у продаји појавио његов нови сингл на коме се налази веома допаљива песма „Сунца ће и даље бити“. Да ли ће Марковић овом песмом надмашиити своје старе хитове „Валаду о бомбашу“, „Музика остаје“, „Због тебе“, „Једне зиме волели се двоје“, „Фешту“ и „Ти ниси моје сунце“, тешко је прогноризирати, али је готово сигурно да ће судећи бар по реакцијама слушалаца радио-програма и купаца плоча, композиција „Сунца ће и даље бити“ постати једна од најслушанијих песама овог лета. Иначе, ово је композиција Корнелије Ковача, која наговештава почетак сарадње новог тандема. На Б страни ове плоче налази се песма „Луде године“.

СУНЦА ЋЕ И ДАЉЕ БИТИ

Текст: Стеван Зарић
Музика: Корнелије Ковач
Пева: Миша Марковић

Благе су ноћи лета
Сунце и дани врели
Волели смо се лудо
А нисмо, нисмо смели.

Можда су баш због тога
пољупци били нам дуги
јер њих је у твоје граду
чекао неко други.

Сунца ће и даље бити
и благих биће још ноћи
Ал' никад се више љубити
никада нећу моћи.

Сунца ће и даље бити
и благих биће још ноћи
у снове ти нежне и тихе
понекад ја ћу доћи.

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Када је рођен и колико је висок Дејвид Кесиди?
Марјана Жунтар, Цеље

Дејвид Кесиди рођен је 12. априла 1950. године у Њујорку, а висок је 178 сантиметара.

Како се звао први албум групе »Bread« и када се група распала?

Зорица Миловановић,
Београд

Први албум снимљен је 1969. године, а носио је назив

»Bread« (бред) хлеб и био је — златан.

Волела бих нешто више да знам о Мик Тејлору, бившем гитаристи ансамбла Ролингстонси.

Богдан Мировић,
Бијело Поље

Мик Тејлор је рођен 17. јануара 1948. године. У ансамблу Ролингстонси заменио је 8. јуна 1969. године покојног Брајана Џонса, да би после пет и по година проведених са Стоунсима напустио групу и придружио се Цеку Врусу. Иначе важи за изванредног музичара и по оценама критичара најзаслужнији је што су се Стоунси успели одржати још читав низ година.

ЈУТРО

П рича се да је словеначку поп-сцену у последње време захватила криза. Не знамо колико има истине у тим гласинама, али ипак остаје чињеница да су се групе из Словеније после неколико ванредно успешних година повукле у затишје. Многе су престале да се појављују на јавним приредбама. Једна од ретких која одолева овој кризи свакако је љубљанска група ЈУТРО. Присутни свуда, на свим већим поп-сусретима у земљи, чланови ове групе с пуно права могу да се похвале да их подједнако воле млади како у Словенији, тако и у целој земљи. Популарност свакако није без основа. Музика коју нам представљају чланови групе ЈУТРО је баш она музика која је у стању да на највернији начин да слику нашег времена, да постане саставни део нас самих, да живи с нама. Иначе, група постоји већ пет година. Основана је 27. децембра 1970. године у Љубљани, наступивши први пут на „живо“ на великом „Новогодишњем концерту“ одржаном у Тиволију. У почетку су радили заједно са тада већ афирмисаним „Белим вранама“, да би ка-

сније приређивали солистичке концерте по целој земљи. До сада нису начинили ниједан снимак за плочу, јер како кажу „не желе да имају снимке којих ће се стидети“, што је помало несхватљиво у данашње време када готово сви, па чак и они некавалитетни, снимају плоче. Шеф групе је гитариста Зоран Приковић који је у почетку радио у трију, да би пре нешто више од годину дана групу попунио још једним гитаристом — Аланом Јакином бившим чланом групе ЕРА. Остала два члана групе су басиста Миро Томасини и бубњар Драго Гајић. Група је недавно снимила тридесетминутни шоу за Телевизију Љубљана и с успехом је наступала на овогодишњем Опатијском фестивалу и Словеначким појевкама 75.

АДРЕСА: Зоран Приковић, Оперска 32, 61000 Љубљана.

С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ

З а групу С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ с правом кажу да је донела освежење домаћој акустичарској музици. Јер пре нешто више од две године, када су се први пут појавили, о акустичном стилу музицирања код нас се мало знало, а и они који су покушавали нешто да учине на том пољу нису имали неког значајнијег успеха. А кад су се Војислав Ђукић и његов брат Миомир, затим Љубомир Нинковић и Асим Саран латили гитара, тамбурица и фруле, време као да је почело да ради за њих. Радио и телевизија пружили су гостопримство овим младим људима који су у време највеће експанзије електричара успели да смиреном музиком добију велики број поклоника. Разлог овако великог успеха, свакако је у томе што се чланови ове групе нису задовољили оним што су постигли, већ су упорно експериментисали, покушавају-

следњи наступ на Суботичком фестивалу, када су се на опште изненађење присутних, без двојице стандардних чланова који се налазе на одслужењу војног рока, Љубомир Нинковић и Војислав Ђукић појавили у новој

ћи да пронађу нешто ново, да звук својих гитара opleмене. Један од експеримената је и по-

постави у којој су биле и три девојке — Љиљана Драгутиновић, Горица Поповић и Тања Бошковић — завршиле су позоришну академију, тако да је њихов веома професионални наступ у Суботици разумљив. У септембру група ће нас обрадовати новом ЛП плочом која ће носити назив С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ, а ту је и нови сингл, изишао пре неколико дана са композицијама „Дикси бенд“ и „Тема за шаргију“.

ГРУПА ЈУТРО

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

ИСАК АСИМОВ

КО ЈЕ ДОБИО РАТ?

Сви подаци су
искривљавани
и никоме није
било до тачности.
Свако је
гледао да себе
и свој удео
прикаже
што боље.

— Па, кад тако кажеш... Ти си га снабдевао подацима. Можда би желео да сва признања припадну теби.

Весџи
са Тиџана

— Не — рекао је љутито Хендерсон. — Нема ту моје заслуге... Шта ви уопште знате о подацима који су давани Мултиваку, подацима које су за њега припремале стотине електронских мозгова на Земљи, на Месецу, на Марсу, па чак и на Титану? Са Титана су увек стизали са закашњењем и везито смо стрепели да ће обез-

Прослава је била у жеку и њени одједи допирали су чак доле, до подземних просторија у којима се пружало Мултиваково царство. А тамо је било неуобичајено тихо, како није било никад у последњих десет година. Први пут се није видело да техничари грче по утроби циновске електронске машине, први пут нису светлуцале разнобојне сијалице стварајући своје сложене цртеже.

Наравно, Мултивак није могао још дуго остати непокретан, јер су и у миру потребне његове услуге. Али сада, за тај један дан, можда и за једну недељу, чак је и Мултивак могао да прослави велику победу и да се одмори.

Да ниси
љубоморан?

Ламар Свифт, извршни директор Сунчеве федерације, смакао је с главе војну беретку, на коју се никад није могао навикнути, и бацно поглед на дуг и пуст централни ходник опрмне машине. Рекао је, спустивши се уморно на столицу:

— Недостајаће ми, мада је то био кошмар. Десет година рата против Денеба! Сада ми ово стање мира просто изгледа неприродно. Гледати звезде без страха!

Два човека који су се ту налазили били су млађи од Свифта. Ниједан није имао тако седу косу, нити тако уморан изглед.

Џон Хендерсон, коме се у гласу пре осећало олакшање него тријумф, рекао је:

— Уништили смо их! Ох, уништили смо их! Не престајем да понављам ове три речи, и опет не могу да верујем у то. Толико смо, годинама, говорили о томе, о опасности која се наднела над Земљу и њене светове. А сада смо ми преживели, а Денебијанци су уништени. Неће више представљати претњу ни за кога.

— Захваљујући Мултиваку, зар не, Максе? — рекао је Свифт, бацивши поглед на Јаблонског, који је за све време рата био шеф тумача овог електронског пророчишта.

Јаблонски је слепоу раменима. Махиално, потражио је цигарету у џепу, али се у последњем тренутку предомислио. Једини он, међу хиљадама особа које су живе у галеријама огромног Мултиваковог тела, имао је одобрење да пуши, али при крају рата уложио је доста напора да се сам лиши ове привилегије.

— Па, тако кажу сви — одговорио је.

— Да ниси љубоморан, Максе?

— Нисам, али ипак ми није јас-

но зашто сви плескају Мултиваку. Ако им причињава задовољство да верују у то да је машина добила овај рат, нека им буде, али ја им се нећу придружити.

Хендерсон је крајком ока погледао сбојницу. У овом великом тренутку, кад је неизмерна радост надимала свачије груди, њега је испуњавало само осећање кривице.

Наједном, схватио је да је тај терет сувише велик да би га и даље носио сам. Морао је да га се ослободи, да га збаци заједно са

ратом: сад, одмах! Не гледајући ону двојицу, рекао је на изглед немарним тоном:

— Мултивак није уопште заслужан за победу. То је само машина.

— Машина, али огромна — додао је Свифт.

— Добро: огромна машина. Она ипак вреди само онолико колико вреди подаци које јој дајемо... — Застао је нагло, као уплашен оним што је рекао.

Јаблонски је опет прстима потражио цигарету, али се и овог пута предомислио.

— Глава или писмо, господо?

вредити оно што смо до тада урадили.

— Да, било је страшно — сложио се Свифт.

Хендерсон је одмахнуо главом.

— Није само то. Признају вам да сам пре осам година, кад сам заменио Лепонта на месту шефа пропраматора, био прилично нервозан. Али, све је било узбуђујуће у то време. Рат је још био на праницама, и потпуно аутоматизован: авантура без праве опасности. Још није било потребно да шаљемо бродове са људском посадом, још није било међузвезданих зракова способних да дигну у ваздух читаву планету ако се правилно усмере. Али после, кад су почеле праве тешкоће... Шта ви знате о томе? — додао је љутито.

— У реду — рекао је Свифт — објасни нам. Рат је завршен. Победили смо.

У почетку бојажљиво

— Да... — Хендерсон се најзад одлучио. — Могу вам рећи да су подаци које смо давали Мултиваку били потпуно безвредни.

— Безвредни? — поновио је Јаблонски.

— Тачно тако. Неволја је с вама двојицом што сте били затворени у своје чауре. Ти, Макс, ни за тренутак ниси напуштао свој Мултивак, а ти, директоре, долазио си само у званичне посете и могао си да видиш само оно што су ти показали.

— Није баш тако...

— Схватате ли ви — наставио је Хендерсон — да у другој фази рата подаци који су се тицали наше производње, нашег ратног потенцијала, нашег људства, нису имали ништа реално? На свим нивоима, искривљавани су подаци како би били што оптимистичкији. Никома није било до тачности, свако је гледао да себе и свој удео прикаже што боље. Није било начина да се томе стане на пут. Ја сам у почетку покушавао, али сам онда дигао руке.

Овога пута Јаблонски се најзад одлучио да запали цигарету. Рекао је:

— Па ипак си такве податке давао Мултиваку. Никад нам ниси рекао да су искривљени.

— Како сам то могао да вам кажем? И да сам вам рекао, зар бисте ми веровали? Цео наш ратни напор заснивао се на непогрешивости Мултивака. То је било наше најјаче оружје, једино које Денебијанци нису имали. Једино што нам је држало морал била је сигурност да ће Мултивак увек успети да предвиди и парира сваку намеру непријатеља да обезбеди успех свакој нашој акцији. Према томе, да сам вам рекао да су подаци безвредни, шта би вам друго остало него да ме смените? А ја нисам могао допустити тако нешто.

— Шта си онда радио? — питао је Јаблонски.

— То вам сад могу рећи. Дотерисао сам податке.

— Како?

— Интуитивно. Мењао сам их док ми се не би учинило да су најзад у реду. У почетку сам то чинио бојажљиво, мењајући само очигледне нелогичности. Затим, кад сам евидео да се ништа страшно не дешава, постао сам смелији. На крају, најважније податке давао сам ја. Чак сам направио шему по којој сам то радио... Сад реците ко је добио рат!

Јаблонски је изненада почео да се смеје.

Није било важно

— Вараш се, Цоне, ако мислиш да то није примећено. У неколико махова окренута ми је пажња да подаци одступају од првобитних, али ја сам прелазио преко тога. Да је то било важно, повео бих истрагу и открио бих те. Али, у то време све оно што се тицало Мултивака није имало никакве важности, и тако си се извукао.

— Шта то значи: није имало никакве важности? Ниси ваљда и ти...

— Јесам... Знате ли вас двојица шта је било с мојим техничарима последњих година рата? Ако не знате, рећи ћу вам: крстарили су свемиром да би контролисали рад електронских мозгова на хиљадама космичких бродова и сателита. Сви су били стишли. Мени су остали само неiskusни младићи. Зар сам могао да верујем резултатима које су они добијали? Чак и да су твоји подаци, Цоне, били потпуно тачни, крајњи резултат би био нетачан.

— И шта си радио? — упитао је Хендерсон.

— Исто оно што и ти: дотеривао сам резултате. Чинио сам то насумице, од случаја до случаја, како би ми се кад учинило згодно... Ето, тако смо добили рат!

Сћара, добра машина

Свифт се забацио на наслон столице и испружио ноге.

— Лепо изненађење! Дакле, материјал којим ме је снабдевао Мултивак и на основу којег сам доносио одлуке био је фалсификован. Је ли тако?

— Па, могло би се рећи — одговорио је Јаблонски.

— Значи, био сам у праву што том материјалу нисам много веровао — наставио је Свифт.

Хендерсон и Јаблонски су се згледали.

— Али, закључак који си добијао био је одређен и јасан.

— Заиста — рекао је Свифт. — Мултивак је проучавао: напасти овде а не онде, очекивали непријатеља тамо а не онамо, али ја никад нисам био сигуран да баш тако мисли. Моја одговорност је била опромна, ја сам увек имао последњу реч. Сад ми је лакше кад знам да су моје сумње биле оправдане.

— Али, шта си радио? — упитао је Јаблонски.

— Рећи ћу вам у две речи — осмехнуо се Свифт. — Своје одлуке заснивао сам на једној рачунској машини из старих времена, много старијој од Мултивака.

Стао је да претвара по ценовима и извадио је неколико новчића. Затварао је један, а остале вратио у џеп.

— Ево те машине која је добила рат — рекао је, показујући новчић. — Она ми је помогла да доносим судбосне одлуке. Кад год сам се колебао да ли да поступим овако или онако, прибегаво сам њој.

Са помало стидљивим осмехом, бацио је новчић у вис. Новчић је засветлицао док се окретао у ваздуху, а онда је пао на Свифтов длан.

— Глава или писмо, господо?

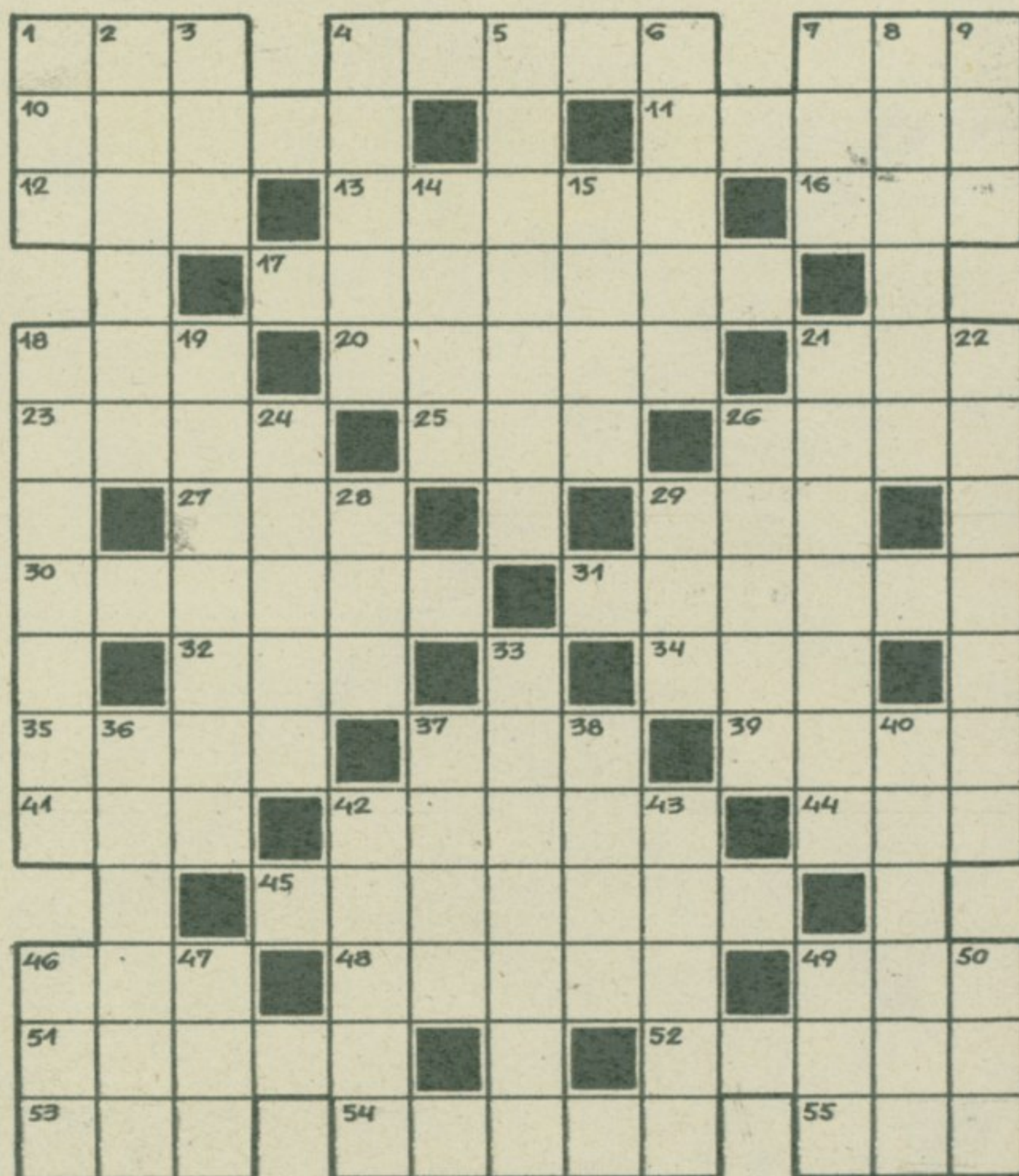
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) спис, 4) чувени инспектор из романа Жоржа Симеона, 7) два комада, 10) наш стонстенисер (Иштван), 11) обољење зглобова, 12) светски првак у боксу (Мухамед), 13) чинија, 16) део теразија, 17) прикупљати на гомилу, 18) доњи део посуде, 20) планина крај Београда, 21) потреба за водом, 23) предмет трговине, 25) лична заменица, 26) река у ЧССР и Пољској, 27) бог смрти и подземља код старих Римљана, 29) град у Француској, 30) град у САД, 31) место у Македонији, 32) перуанска певачица (Сумак), 34) десна притока Ситнице, 35) музички знак, 37) рударско окно, 39) део отплате кредита, 41) новозеландско дрво за бродоградњу, 42) део намештаја, 44) гарав, вран, 45) побуна, буна, 46) делић течности, 48) једночлани алгебарски израз, 49) посао, 51) један спорт, 52) лева притока Вардара, 53) врста коњског корака, 54) јело, 55) катран.

УСПРАВНО:

1) лука у Израелу, 2) део ноге, 3) једноцифрен број, 4) животиња постала укрштањем коња и магарице, 5) италијански композитор (Доницети), 6) грешка (лат.), 7) друм, цеста, 8) непрофесионалац, 9) наша филмска глумица (Ева), 14) огревни материјал, 15) тулипан, 18) дренев плод, 19) офарбати, 21) млади коњ, 22) ђаволан, несташко, 24) мирис, 26) пастир који чува овце, 28) превлака на Малаки, 29) највеће острво у Преспанском језеру, 33) усмена заповест, 36) строфа од осам стихова, 37) лако ломљиво, 38) сталак с натписом, 40) врста кретања, 42) осмејак, 43) постоље за лансирање ракета, 46) наше острво, 47) кер, 49) мочварно земљиште, 50) поклон.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

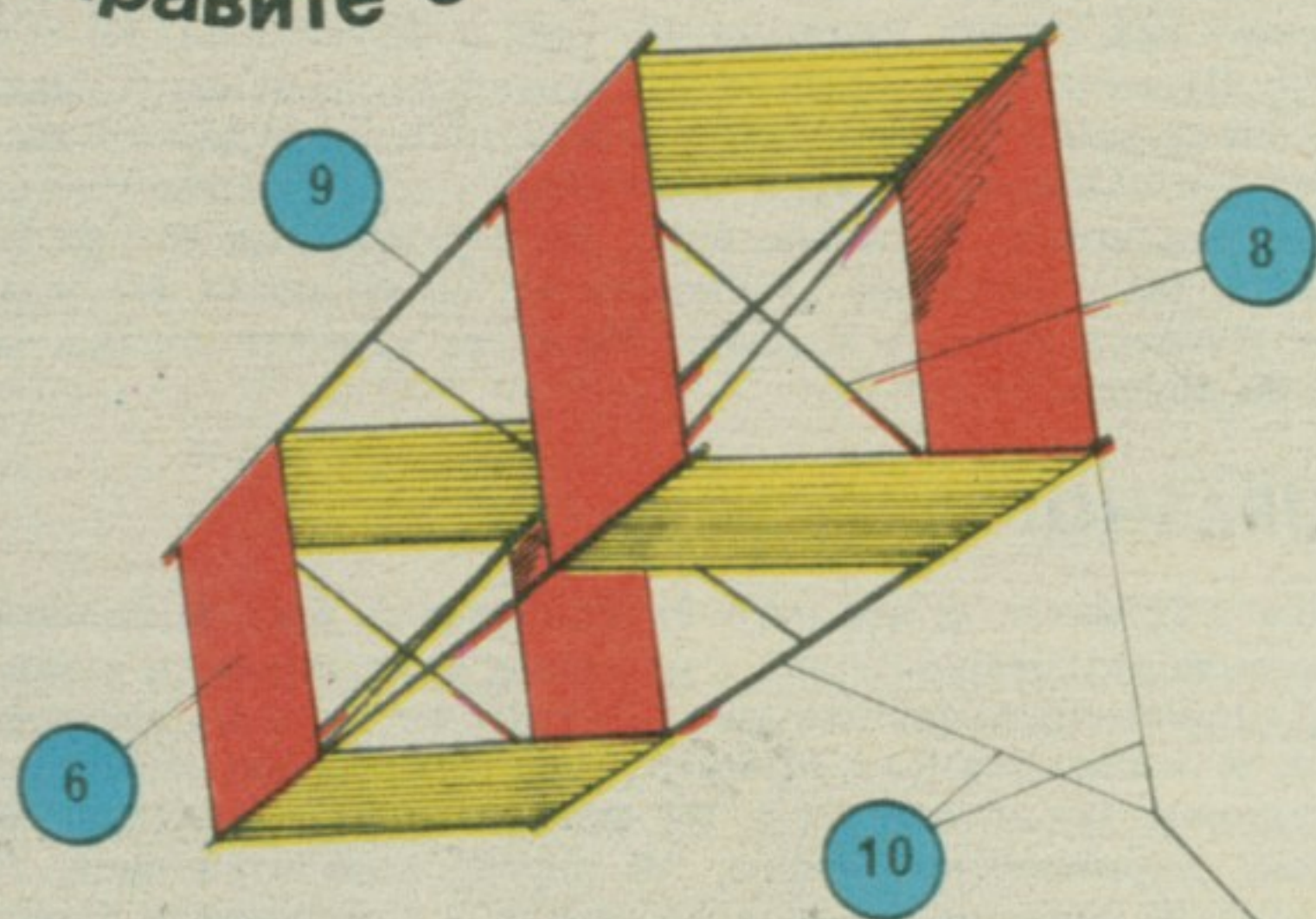
ВОДОРАВНО: 1) раја, 4) рок, 7) Марс, 8) ултиматум, 9) лире, 13) ТНТ, 14) рода, 16) одаја, 18) АБНОЈ, 19) Алабама, 22) топ, 24) труба, 25) сто, 27) Амвр, 29) ИСО, 30) атор, 31) Богард, 32) невера, 33) атак, 34) Уве, 36) Апис, 37) Кол, 38) бране, 40) ари, р, 41) трактор, 42) татре, е, 45) ластва, 48) Анка, 49) Кра, 51) Канн, к, 52) астронаут, д, 53) теча, 54) кси, 55) новк.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства платити преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-671, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-82 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ЗМАЈ КАО КУТИЈА

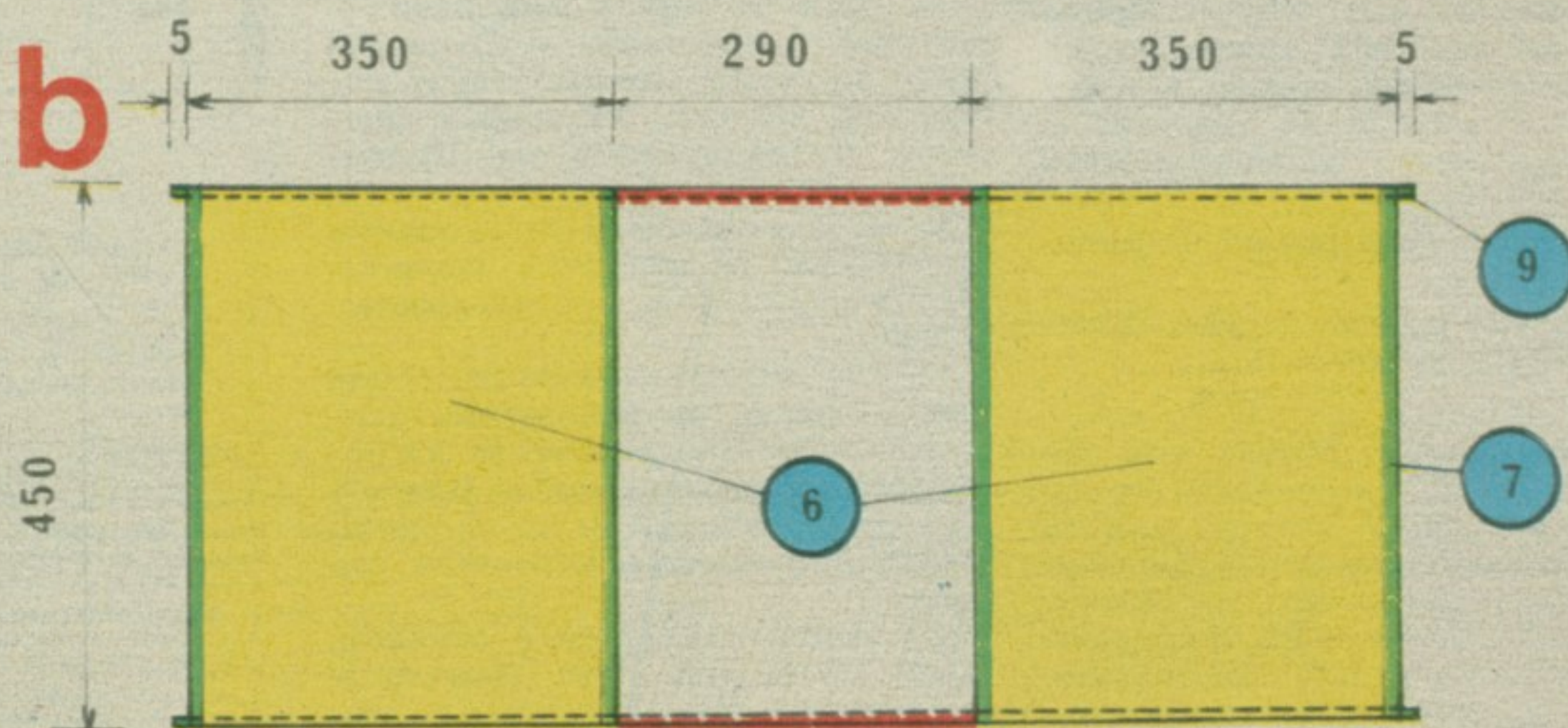
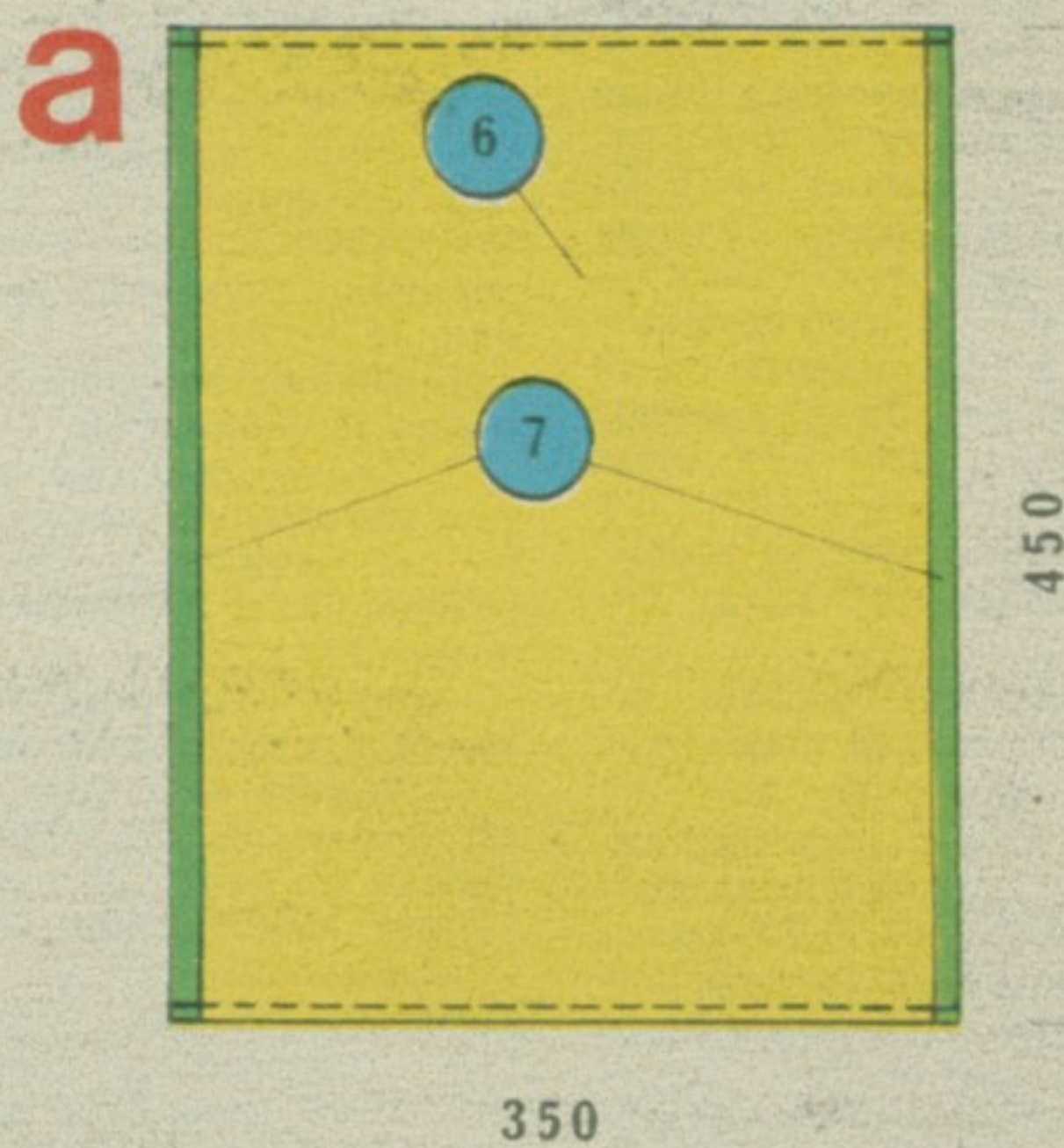
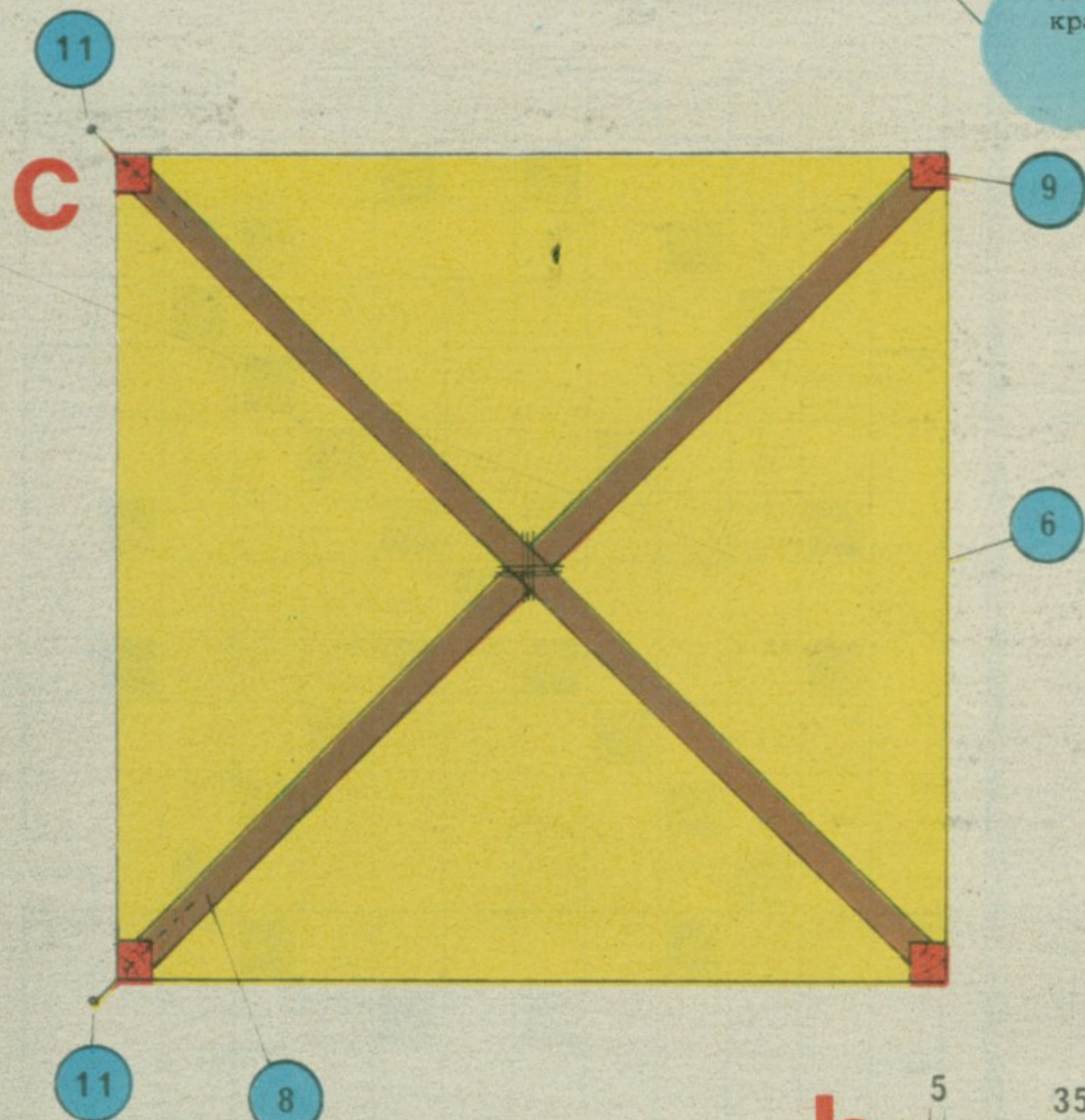

Исеците од тањег папира осам правоугаоника чије су димензије 350x450 милиметара (6) и по дужиј страни за лепите целотејп (7) да се папир не би цепао (цртеж А). На четири летвице (9) чије су димензије 5x5x1000 мм налепите исечени папир (6) како је приказано на цртежу Б. Змаја распајните са шест летвица (8) 5x5x600 мм повезаних две и две у виду крста (цртеж Ц). На крајевима ових летвица напра-

вите урезе (цртеж Д). Да летвице не би испадале (8) учврстите их чиодама или танким ексерима (11).

Уздице (10) направите од тањег канапа али тако да змај у односу на раван заклапа угао од 30 степени. На повољном ветру можете достићи висину од више стотина метара, разуме се ако за то имате довољно танког и јаког канапа.

Припремио
Градимио Ранчин

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

КОЛИКО СРЦА ИМА КИШНА ГЛИСТА

Прочитала сам у једном часопису да кишна глиста има пет срца, а у школи смо учили да има више. Ко је погрешно?

Соња Поповић,
Београд

Кишна глиста (*Lumbricus terrestris*) припада подтипу прстенастих црва и има добро развијен крвни систем који се састоји од два главна уздужна суда, лећног и трбушног. Оба суда су повезана преко многобројних кружних веза (комисура) које обилазе око црев-

њем крају у лећном суду, док је на трбуху супротно. Код неких кишних глиста пулсирају и други делови крвотока као они који обилазе око црева. То су бочна срца којих има много, а не само пет.

БОГАТ КАО КРЕЗ

Молим те да ми објасниш како је настао израз богат као Крез.

Андријана Стошић,
Скопље

Последњи владар античке државе Лидије која се налазила на западу Мале Азије краљ Крез био је познат по свом баснословном богатству. Главни град је био Сард на реци Пактолу за коју се верује да је била пуна златног песка.

После низа веома успешних војних подухвата краљ Крез је заратио са персијским краљем Киrom и доживео тежак пораз. Кир је бившег лидијског краља, пошто му је одузео све, задржао у својој пратњи као саветника. О Крезу постоји безброј легенди, а због великог богатства његово име је постало синоним за богаташе.

ног зида. Крвоток је затворен, што значи да се капиларима крв преноси из главног суда до посебног система за дисање и осталих телесних ћелија па се поново капиларима враћа у главни суд. Крв циркулише тако што зидови лећног суда ритмички пулсирају. То одговара срцу виших животиња. Ток крви иде од задњег ка пред-

ТЕЧНОСТ ЗА ФИКСИРАЊЕ

У слободно вријеме волим да цртам угљеном, али на моју велику жалост не могу да сачувам цртеже јер се угљен лако скида. Чуо сам да постоји нека течност за фиксирање па те молим да ми одговориш како се тачно зове и где се може набавити.

Садулах Гавранкапетровић,
Долац

Обрати се писмом Продајној галерији уметничког материјала и прибора „Монпаранс“, Бориса Кидрича 50, у Београду. Замоли да ти поузећем пошаљу фиксатив.

Ми ти препоручујемо да одмах наручиш и распршивач јер се помоћу њега средство за фиксирање наноси равномерно и не оштећује цртеж. Фиксатив се прави од шелака и шпиритуса, али је за почетнике много боље да набаве готов препарат.

ЗА РАДИО- АМАТЕРЕ

Почео сам да се бавим радио-аматерством и желио бих да набавим примопредајник. Молим те да ми јавиш где могу да га набавим и по којој цијени.

Младен Хлача,
Ријека

Радио-клуб „Никола Тесла“ — мала школа електронике, Тимочка 18, у Београду, припремио је комплетне делове за радио-аматере. У комплекту се може добити

50 делова за различите радио-уређаје. Обрати им се писмом и детаљно објасни шта те занима. Поузећем ћеш добити тражене делове од којих ћеш према упутству сам склопити примопредајник. Цена је веома приступачна, креће се од 50 до 200 динара.

ПОМОЋ МОДЕЛАРИМА

Пратећи ваш лист, видели смо да постоји велико интересовање ваших читалаца за ваздухопловство и ракетно моделарство. Зато свим вашим читаоцима, које интересује ова област, препоручујемо приручник „Ракетно моделарство кроз 150 питања и одговора“. Приручник може да послужи сваком ракетном моделару за стицање основних знања из ове области, а организаторима такмичења и смотри за припрему теоретског дела и састављање тест-питања.

Покрајинско веће Народне
технике САН Војводине,
Нови Сад
Лењинов трг 10/II

ГИТАРА ЗА ЗАБАВНИКЕ

Желео бих да комплетирам „Забавнике“ од броја 1 до 1000. Ако неко хоће да ми их прода, нека се јави. Можемо да се мењамо за добро очувану гитару.

Светислав Толић,
Милице Ценић 50
35230 Ђуприја

УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

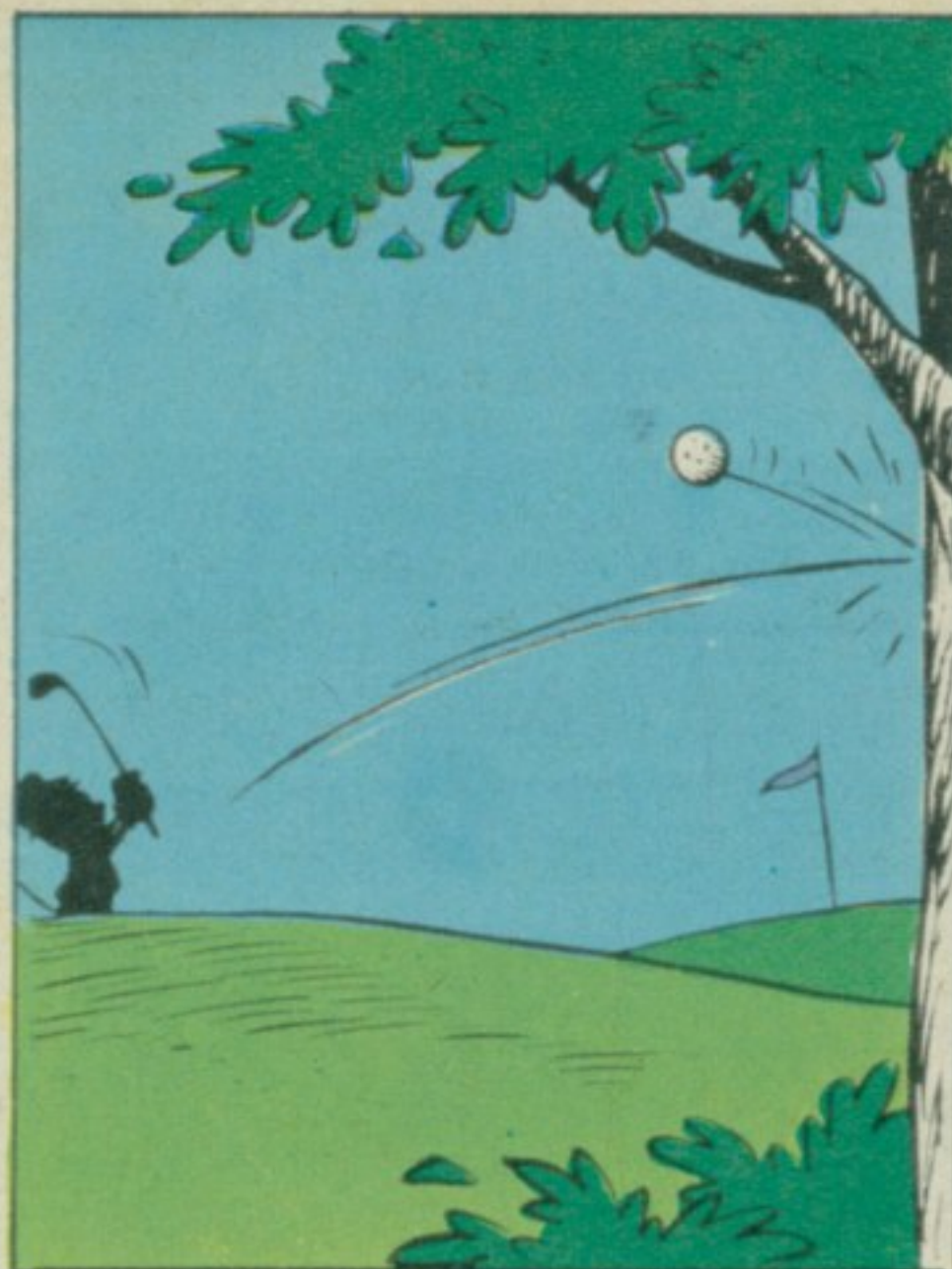
Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 60 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 190 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 30 динара за сваку књигу!

Copyright © 1975
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

